Ára: 200 FORINT

73. évf. 13. szám 2018. július 15.
Év 3. 5778.

ÚJ ÉLET

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

A New York-i zsidó közösségből érkezett az új amerikai nagykövet

David B. Cornstein New York-i milliárdos üzletember – akinek nagyanyja magyar születésű – Donald Trump üzleti köreihez tartozik, és korábban a kormányzati szférában és jótékonysági szervezetekben is vállalt szerepet.

Megérkezett Budapestre *David Cornstein*, az Egyesült Államok új budapesti nagykövete. Cornstein anyai ágon magyar származású, jelenleg a New Yorki-i Park East zsinagóga elöljárója, melynek vezető rabbija *Arthur Schneier*, aki 2010-ben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje a csillaggal kitüntetést.

A 78 éves Cornstein gyakorlatilag az egész életét a New York-i üzleti életben töltötte, számos tőzsdén jegyzett cégnek volt elnöke, vezérigazgatója. Vagyonát a szülei húszezer dolláros megtakarításából alapozta meg az ékszer-kereskedelemben.

Tevékenykedett New York Állam Olimpiai Bizottságának elnökeként, a Battery Park városi tanácsának tagjaként, valamint egy kemoterápiás kezelésekre szakosodott és egy cukorbetegekkel foglalkozó alapítvány is az év emberének választotta.

Kinevezése előtti szenátusi meghallgatásán az amerikai–magyar kapcsolatok erősítését, az amerikai gazdasági érdekek érvényesülését, a demokratikus értékek előmozdítását, valamint az antiszemitizmus visszaszorítását nevezte céljainak. Szorosan együttműködne a zsidó szervezetekkel és más vallási közösségekkel, valamint a magyar kormányzattal annak érdekében, hogy a zsidó közösség biztonságban érezze magát.

Ezenkívül májusi washingtoni meghallgatásán nyilvánvalóvá tette: Budapesten fő célja az lesz, hogy kiálljon a szólás- és a sajtószabadság mellett, és a Közép-európai Egyetem sorsát is a szívén viseli majd.

Az Egyesült Államoknak másfél éve nem volt nagykövete Magyarországon.

Felmerülhet a kérdés, hogy Cornstein érkezése milyen hatással lehet a politikailag mélyponton lévő amerikai–magyar kapcsolatokra. Az Index szerint ettől önmagában semmilyen változás nem várható, legfeljebb valamivel gördülékenyebb kommunikáció lesz az USA és Magyarország között diplomáciai szinten, ugyanakkor az is lényeges, hogy egy nagykövet milyen értékeléseket küld a fogadó ország politikai helyzetéről.

Mindenesetre *Donald Trump* nem sokkal a nagykövet érkezése előtt személyesen hívta fel *Orbán Viktort* telefonon. Trump szerint Cornstein nagyszerű ember, és kinevezése lehetőséget biztosít a kétoldalú kapcsolatok további javítására. A magyar miniszterelnök és az amerikai elnök beszélt a határvédelem fontosságáról, és egyetértettek abban is, hogy az az ország, amely nem tudja megvédeni saját határát, az nem ország többé.

Kibic

Báruch hábá, Isten hozta! Az új nagykövet megtekintette a Dohány utcai zsinagógát, ahol Frölich Róbert főrabbi kalauzolta. Az eseményen ott voltak a Mazsihisz és a BZSH vezetői, Heisler András és Ács Tamás (képünkön), valamint Radnóti Zoltán főrabbi, a Rabbitestület igazgatója.

A Mazsihisz üdvözli a kormány döntését

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) üdvözli a magyar kormány azon kezdeményezését, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) Emberi Jogi Tanácsa nyilatkozatban álljon ki az antiszemitizmus elleni küzdelem fontossága mellett. A szervezet genfi ülésén Magyarország több mint húsz országgal közösen tett deklarációt.

A kezdeményezésről a magyar kormány a Mazsihisz közreműködésével előzetesen egyeztetett a Zsidó Világkongresszussal (WJC).

A rendkívül előremutató nyilatkozat elfogadása kapcsán *Robert Singer*, a Zsidó Világkongresszus ügyvezető alelnöke kifejezte a világ zsidó közösségeit tömörítő szervezet örömét, amiért az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa a súlyának megfelelően foglalkozik a problémával. Külön öröm, hogy a magyar diplomácia aktív szerepet vállalt a nyilatkozat elfogadtatásában.

Heisler András, a Mazsihisz elnöke hasonlóan pozitívan látja a nyilatkozatot. Fontos, bizalomépítő lépésnek tartja a magyar kormány nemzetközi szerepvállalását az antiszemitizmus elleni küzdelemben. A Mazsihisz elnöke egyúttal arra kéri az illetékeseket, hogy a markáns diplomáciai fellépés mellett a nyilatkozatban foglalt elveket erőteljesebben jelenítsék meg a közélet hazai gyakorlatában.

Ennek fontosságát aláhúzza a napokban nyilvánosságot látott átfogó szociológiai kutatás eredménye, mely szerint a magyar zsidók kétharmada problémának érzi a magyarországi antiszemitizmust. Heisler hozzátette, a most elfogadott nyilatkozat jó példa a magyar kormánnyal folytatott párbeszédre, s örül, hogy a kezdeményezés előkészítésénél szervezete hidat tudott képezni a WJC és a magyar kormány között.

Muszlim–zsidó közös demonstráció Berlinben

Biciklikkel vonultak fel, így tiltakoztak az antiszemitizmus és az iszlamofóbia ellen.

50 tandem vonult fel a német fővárosban, mindegyiken egy zsidó és egy muszlim ült, sőt, volt egy olyan riksa is, amelyben hárman ültek: egy zsidó rabbi, egy keresztény lelkész és egy muszlim imám. Utóbbi azt mondta: *Meg kell mutatnunk, hogy nem tűrjük az antiszemitizmust!*

A rabbi pedig arról beszélt, hogy együtt kell fellépniük az idegengyűlölet ellen, amelyet elsősorban az Altetnative für Deutschland szít Németországban. A populista, szélsőjobboldali párt a harmadik helyet szerezte meg a választásokon múlt ősszel. Azóta a népszerűsége még nőtt is.

Közben ráadásul gondok vannak a kormánykoalícióban, *Horst Seehofer* belügyminiszter, a CDU bajor testvérpártjának, a CSU-nak az elnöke egyenesen ultimátumot adott: ha nem lépnek fel keményebben a menedékkérők ellen, felrúgja a koalíciót.

Bajorországban a CSU évtizedek óta hatalmon van, ősszel viszont választások lesznek, és az AfD ott is megerősödött.

A muszlimok és zsidók közös felvonulása a náci korszakra is emlékezett: a Bebel térről indultak, ahol az első nagy könyvégetés volt 1933-ban. „Ahol könyveket égetnek, ott előbb vagy utóbb embereket is meg fognak égetni” – mondta ekkor a Nobel-díjas Thomas Mann, megjósolva a holokausztot.

Németországban jelenleg mintegy negyedmillió zsidó és ötmillió muszlim él. Amikor *Donald Trump* elismerte Jeruzsálemet Izrael fővárosának, akkor muszlimok egy csoportja izraeli zászlókat égetett el Berlinben. Ezért is vonultak fel most együtt, hogy megmutassák: közös érdekük a fellépés a fajgyűlölet ellen.

FüHü

Itt az új kutatás: ilyenek a magyar zsidók

Egy friss, reprezentatív kutatás szerint Magyarországon kb. 160 ezer ember élhet, aki valamilyen formában köthető a zsidósághoz. Kiugróan magas köztük a diplomások aránya (majdnem 80 százalék), a megkérdezettek fele nem vallásos, egytizede tartja be rendszeresen a vallási előírásokat. Nem vicc, de a pártválasztók körében a viccpárt vezet: a megkérdezettek elenyésző számban szavaznak jobboldali pártra, és 18 százalékuk a Kétfarkú Kutya Pártot támogatta.

Zsidók és zsidóság Magyarországon 2017-ben címmel a Szombat folyóirat kiadásában jelent meg az a tanulmánykötet, amely a legfrissebb, szociológiai értelemben pedig a legpontosabb, legátfogóbb képet adja a jelenlegi magyarországi zsidóságról, annak demográfiai viszonyairól, identifikációjáról, vallásgyakorlásáról, asszimilációjáról, világnézetéről és más fontos jellemzőiről. A könyvet sajtótájékoztatón mutatta be *Szántó T. Gábor* író, a Szombat főszerkesztője, valamint a kötet két szerkesztője, *Kovács András* professzor, a Közép-európai Egyetem (CEU) Széchenyi-díjas tudósa, valamint *Barna Ildikó* docens, az ELTE oktatója.

A sajtótájékoztatón elöljáróban Szántó T. Gábor elmondta: a legnagyobb hazai zsidó szervezetek különböző nemzetközi zsidó szervezetekkel együttműködve örvendetes módon összefogtak a kutatás érdekében. A projektet támogatta az American Jewish Joint Distribution Comittee (JOINT), a Budapesti Zsidó Hitközség (BZSH), az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség (EMIH), a Magyarországi Zsidó Hitközségek Országos Szövetsége (Mazsihisz), a Mozaik Zsidó Közösségi Hub, a Ronald S. Lauder Foundation, a Szochnut, a Szombat Alapítvány, valamint a Tett és Védelem Alapítvány (TEV). A főszerkesztő külön köszöntötte a sajtótájékoztatón megjelent *Heisler Andrást,* a Mazsihisz elnökét, valamint *Szalai Kálmánt,* a TEV titkárát.

A tájékoztatón elhangzott: a kutatás 2016 tavaszától 2017 tavaszáig tartott, az adatfelvételt a Medián Kft. munkatársai végezték, akik összesen 1879 kérdőíves interjút készítettek személyesen. A minta (a nagysága folytán) a Magyarországon élő zsidóság valamennyi jellegzetes homogén és heterogén csoportját reprezentálja: vagyis az interjúalanyok között voltak olyanok, akiknek mind a négy nagyszülőjük zsidó volt, illetve – valamivel nagyobb számban – olyanok, akiknek a nagyszülei közül legalább egy vagy kettő volt zsidó. A föntiek mellett a mintaválasztás kritériuma volt az is, hogy az adatközlő saját magát bármilyen értelemben zsidónak tartja, és elmúlt 18 éves.

A kutatás főbb eredményei alapján – erősen hipotetikus becslések szerint – kb. 160 ezer olyan személy él az országban, aki megfelel a mintaválasztás említett kritériumainak. Közülük kb. 10 százalék kötődhet valamilyen formában a zsidósághoz, kb. 5 százaléka vehet részt alkalmanként a vallási életben, és 1 százalék követi a zsidó vallás előírásait.

A zsidó identifikáció kérdéséről szólva a kutatók elmondták: általában véve az embereknek sokféle identitásuk van, és mindig az adott helyzettől függ, hogy éppen miként identifikálják magukat. Ennek azért van jelentősége, mert egy jóval korábban, 1999–2000 folyamán elvégzett, kérdőíves szociológiai kutatás még más képet adott a hazai zsidóság identifikációjáról. Az akkori és a mostani adatok közül szembetűnő változás, hogy 19-20 éve a megkérdezettek alig 10 százaléka tartotta magát elsősorban európai polgárnak, most azonban mintegy 30 százaléka. A minta csaknem fele kettős (egyaránt magyar és zsidó) identitású csoportba sorolta magát. Hasonlóan az említett, 1999–2000-ben elvégzett vizsgálathoz, most is kiemelten fontosnak bizonyult a válaszadók zsidó identitása szempontjából a zsidó múlt emlékének ébren tartása, valamint a holokauszt emléke, bár a fiatalabb generációk esetében a holokausztnak a súlya identitásképző tényezőként kisebb. Ám a megkérdezettek összességében rendkívül fontosnak tartják a vészkorszak emlékének ébren tartását: 85 százalékuk szerint többet kellene tanítani róla az iskolában.

A kutatás rávilágított arra is, hogy a zsidók körében még a budapesti lakosság egészéhez viszonyítva is kiemelkedően magas a diplomások aránya: a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya eléri a 78 százalékot. A megkérdezettek fele nem vallásos, és egytizede tartja be rendszeresen a vallási előírásokat.

A mintafelvétel során rákérdeztek a világnézeti és pártpolitikai jellemzőkre is, és ennek alapján kiderült:

(Folytatás a 4. oldalon)

Útfelújítások a Kozma utcai temetőben

A közelmúltban felújítási munkálatok zajlottak a Kozma utcai zsidó temető főbejáratánál, egészen pontosan a bejárati kapunál és az onnan a temetőbe vezető főúton.

Az utóbbi években alaposan elhasználódott az út, így az autóknak, illetve a gyalogosan a temetőbe belépőknek kátyúkat, gödröket kellett kerülgetniük, ha be akartak jutni a sírkertbe.

A BZSH megrendelésére újrabetonozták az utat, így most már méltó körülmények fogadják a hozzátartozóikhoz látogatókat a Kozma utcában.

9 770133 350099 18013

A Nemzetközi Keresztény–Zsidó Tanács konferenciája Kecskeméten

A világ két kiemelkedő vallása közötti párbeszédért felelős szervezet elöljárói, keresztény és zsidó egyházi vezetők tanácskoztak Magyarországon. „A megbékélés útja a törékeny világban: zsidó és keresztény együttműködés a felelős polgárság érdekében” címmel meghirdetett konferencián a sikeres egymás mellett élés és a modern kor kihívásai kerültek témaként előtérbe.

A világ legtekintélyesebb egyházai közötti párbeszédért felelős szervezet, a Nemzetközi Keresztény–Zsidó Tanács eddigi fennállása óta először érkezett hazánkba, hogy az éves világkonferenciáját Budapesten és Kecskeméten tartsa meg.

Róna Tamás főrabbi és a Mazsihisz meghívására *prof. dr. Pavol Bargár*, a Nemzetközi Keresztény–Zsidó Tanács alelnöke is ellátogatott még márciusban Kecskemétre. Ekkor a helyszínválasztásról elárulta, azért jönnek idén Magyarországra, mert két társszervezettől is meghívást kaptak, és mert olyan aktivitást éreztek magyar részről, ami felkeltette az érdeklődésüket.

A Nemzetközi Keresztény–Zsidó Tanács, a Mazsihisz és Kecskemét városa között létrejött megállapodás alapján a hírös városba érkezett a világkonferencia utolsó napja. A választás nem véletlenül esett városunkra, hiszen Kecskeméten több száz éves hagyománya van a felekezetek békés együttélésének.

A megnyitón a Katona József Színházban Róna Tamás köszöntötte a vendégeket, majd *Szemereyné Pataki Klaudia* mondott beszédet.

– Megtiszteltetés, hogy egy ilyen nemzetközi konferenciának adhat otthont Kecskemét. Egy város a gyökereiből táplálkozik, és Kecskemétnek nagyon mély gyökerei vannak, ugyanakkor büszkék vagyunk arra, hogy mindig megtaláljuk az összhangot az újítás és modernizálás, valamint a hagyományok ápolása között. A közösséget a tolerancia és az egymás közötti párbeszéd tartja egyben, ezért is örülünk, hogy ilyen konferenciák jönnek a városunkba – mondta a polgármester.

Bo Sandahl, a Nemzetközi Keresztény–Zsidó Tanács elnöke hangsúlyozta, azért fontosak az ilyen események, mert mindig van mit tanulni egymásról és egymástól.

Az ünnepélyes megnyitó után plenáris ülésekkel és workshopokkal folytatódott a nemzetközi konferencia programja. **kecskemet.hu**

Olvasói levélek

A keresztény–zsidó együttműködésről

A Nemzetközi Keresztény–Zsidó Tanács konferenciájának megnyitóján Judith Frischman professzor és Erdő Péter bíboros kiemelten foglalkozott a megbékélés és az együttműködés szükségességével.

Mintegy 150 résztvevő 50 országból nemcsak hallgatta az előadásokat, hanem hozzászólásaival, vitáival formálta is az álláspontokat. A megbékélést átfogó fogalomként értelmezték. A vallási fundamentalizmus és a politikai szélsőségek nagy veszélyt jelentenek a kereszténységre és a zsidóságra. Egyértelmű állásfoglalás követelte, hogy ez ellen az egyházaknak és az államoknak fel kell lépniük. Az ifjúság kezében van a jövő. Nagy figyelmet kell fordítani a zsidó és keresztény ifjúság felvilágosítására és nevelésére. Be kell mutatni a második világháborúban elkövetett náci tömeggyilkosságokat.

A konferencia sikerességét nemcsak az előadások magas színvonala, hanem a kiváló szervezés és vezetés is segítette. Köszönet Róna Tamás főrabbinak és feleségének, valamint Szécsi József professzornak, akik a konferencia eredményes és zavartalan működését irányították.

Lebovits Imre

Dr. Halálorvos nem adott igazolást

Már nagyon régen írtam az Új Élet szerkesztőségébe, de most aktuális, és le akarom írni, sokunk okulására.

Kis közösségünk hadigyámolt ügyben adott be kérelmet, melyet első és másodfokon is elutasítottak. Indoklás, hogy közel hetven év után nem tudunk igazolást benyújtani, hogy Szüleink hadigyámoltak voltak.

Sajnos Dr. Halálorvos nem tudott igazolást adni, vagy a magyar keretlegények sem, azok, akik Radnótit és még sokakat az árokba lőttek, és a Don-kanyarnál megfagyott hozzátartozóink sem kaptak orvosi igazolást. Hogy Szüleink megmaradtak ugyan, de lelkileg sérülten, emberi mivoltukban megalázottan tértek haza, és sajnos mi, második generációs zsidók és sok leszármazott ezáltal lelki sérülten és sokunk már fizikailag is sérülten éljük életünket.

Ez ügyben az állam, a járási gyámügyi hatóságok jogszolgáltatást végeztek, indoklásukban háromoldalnyi paragrafust soroltak fel – az az érzésem, hogy írhattunk volna bármit, talán el sem olvasták a mi indokainkat.

Kivétel is van, és őket mindannyian tiszteljük: a járási gyámügyi hivatalokat, ahol megértették, hogy ilyen igazolást lehetetlen beszerezni, és nem kérték, ennek hiányában is kedvező határozatot hoztak. És írásom lényege is ez, be sem adtuk volna kérvényünket, ha nincs tudomásunk róla, hogy más megyékben, járásokban ez ügyben kedvező határozatokat hoztak.

Azt gondolom, és a hivatalok részéről meg nem magyarázható, hogy a törvények, jogszabályok nem egységesek, hatályuk nem az egész országra terjed ki. Hogy ez ügyben kinek van igaza, lényegtelen, ha csak egy határozat pozitív, akkor ezt mindenkire nézve hatályossá kellene tenni.

Sajnos a zsidó szervezetek sem segítenek, nem érezzük támogatásukat, pedig igazán ők tudnának tenni valamit. Mindez sajnálatos.

Tisztelettel:

Rejtő Gábor, Keszthely

Körzeti kitekintő

Debrecen

Idén először a DZSH is csatlakozott a Múzeumok Éjszakája programjaihoz, s közösségünk nyíltsága ismét megmutatkozott az érdeklődők számára.

A szombat kimenetele után, 22 óra előtt tárult ki a kapu a Pásti utcai Zsidó Negyedben. A nagyszámú, több száz főt meghaladó közönség már türelmetlenül várta a nyitás pillanatát.

Az ortodox zsinagóga földszintjén az 1800-as években kiadott talmudokkal, imakönyvekkel és Sulchán Áruch-ritkaságokkal várták a rendezők és szervezők a lakosságot. A karzati részen a zsidó vallás tárgyi kultúrájával, valamint a templom felújítása során talált leletekkel ismerkedhettek a vendégek. A debreceni kortárs alkotók zsidó tárgyú műveit is kiállítottuk az udvaron, valamint Torok Sándor festőművész hagyatékát is meg lehetett csodálni.

Az est különlegessége az óránkénti idegenvezetés volt, ahol a zsidó hitvilág, a kóserság, a mikve érdekességei mellett a látogatók megismerkedhettek egy napi rendszerességgel működő bét hámidrás (kis zsinagóga) világával is. Bepillanthattak a zsidó időbe és a zsidó térbe, a hitközség aktív jelenét megtapasztalva. Baráti beszélgetések, anekdoták tették személyessé az éjszakát. A kor hangulatába való beilleszkedést a zsidóság életét idéző filmfelvételek, klezmer és izraeli zeneszámok segítették.

A Zsidó Negyed a Pásti utca 4. szám alatt szívesen várja a látogatókat munkanapokon 8 és 16 óra között.

Heller Zsolt magyaráz

A debreceni hitközség közleménye

A Hajdú-Bihar Megyei Rendőrfőkapitányság Bűnügyi Igazgatósága Gazdaságvédelmi Osztálya bűncselekmény hiányában megszüntette a nyomozást a Debreceni Zsidó Hitközség ellen tett feljelentés ügyében.

Az alábbiakban a megszüntető határozat megállapításait idézzük:

„Megállapítható, hogy a kölcsönszerződésben rögzített kötött felhasználásának megfelelően, a 95 millió forintból a hivatkozott projektekkel összefüggő kifizetések történtek, tehát azt dokumentált módon a célnak megfelelően használták fel.”

„Az említett körülmények mellett ugyanakkor azt is hangsúlyozni kell, hogy a DZSH-nak, illetve a DZSH elnökének egyértelműen szándékában állt a kölcsön visszafizetése, illetve azt lehetőség szerint törlesztette is.

A bankszámlaforgalmi adatok alapján egyértelműen követhető, hogy a még beérkező pályázati pénzeket a törlesztésre fordította, betartva a már említett, 5 banki napon belül történő átutalásra vonatkozó szerződéses kötelezettségét.”

„A nyomozó hatóság legutolsó, 2017. decemberi információja szerint az adósság mintegy háromnegyed része már rendezésre került.”

„A vonatkozó rendelkezések, illetve azok hiánya miatt, a DZSH elnöke a kölcsön felvételével kapcsolatos döntésével nem vonta el sem a Közgyűlés, sem az Elöljáróság hatáskörét és nem sértette meg az Alapszabályban foglaltakat.”

„A vizsgált bűncselekmények közül, a nyomozás elrendelésének alapját képező sikkasztás bűncselekménye – melynek sértettje a DZSH lett volna – nem valósulhatott meg, tekintettel arra, hogy a DZSH tulajdonába kerülő 95 millió forintot nem tulajdonították el, azzal sajátjaként senki sem rendelkezett, a pénzt célnak megfelelően használták fel.”

„A kölcsön felvétele kapcsán csalás elkövetésére sem került sor, mivel a bűncselekmény törvényi tényállási elemei hiányoznak. A kölcsön felvételét ugyanis nem a jogtalan haszonszerzési célzat motiválta, illetve azzal összefüggésben károkozás sem történt.”

„A DZSH gazdálkodását illetően hűtlen kezelést sem követtek el, mivel a DZSH elnöke és vezetése nem szegett meg vagyonkezelői kötelezettséget és annak következtében vagyoni hátrányt sem okozott.”

„Végül az ügyben költségvetési csalás sem valósult meg, mivel a projektek lebonyolítása során rendelkezésre álló pénzeszközöket a jóváhagyott célnak megfelelően használták fel, attól nem tértek el, a költségvetésnek vagyoni hátrányt nem okoztak. A projektek lezárásra kerültek, az ellenőrzésben részt vevő szervezetek (fejlesztési ügynökség, minisztérium) tevékenységük során nem találtak olyan szabálytalanságot, amely alapján felmerült volna a pénzeszközökkel történt visszaélés, vagy a pénzeszközökkel kapcsolatos elszámolási kötelezettségek nem teljesítésének gyanúja.”

A Debreceni Zsidó Hitközség elöljárósága a múltban és a jelenben is a hitközség mindenkori alapszabályának, a törvényi előírásoknak, illetve az észszerű gazdálkodás szabályait szem előtt tartva működteti a hitközséget.

A Debreceni Zsidó Hitközség megteszi a szükséges jogi lépéseket a rágalmazókkal szemben.

A fenti közleményt a Debreceni Zsidó Hitközség kérésére tesszük közzé.

KITÜNTETÉS

90 évesen is aktívan az antiszemitizmus ellen

Karl Pfeifer augusztusban tölti be 90. életévét. Az Ausztriában élő, de onnan ma is gyakran utazó újságíró életének célja tájékoztatni az embereket az antiszemita veszélyről, történésekről.

Pfeifer 1938-ban a nácik elől Magyarországra menekül, 1943-ban innen Palesztinába megy, majd 1949-ig a zsidó hadseregben szolgál. Két évvel később visszatér Ausztriába, s ott egy ideig a bécsi zsidó újság szerkesztőjeként, valamint iskolákban és minden adódó helyen és alkalommal felveszi a harcot az antiszemitizmus ellen.

Karl Pfeifer, a kérlelhetetlen antifasiszta

Magyarországról a Kádár-rendszer egy alkalommal kitiltotta, amiben nem kis része volt a MIOK akkori vezetésének.

Most megkapta az Arany Érdemrend az Osztrák Köztársaság Szolgálatáért kitüntetést.

Gratulálunk, kedves Karl, aki a mai napig szívesen látott vendég vagy az itthoni zsidó szervezeteknél!

kápé

Gyászistentiszteletek mártírjainkért

Salgótarján

Megemlékezést tartott a holokauszt áldozatainak tiszteletére az önkormányzat az egykori gettó egyik helyszínén, a főposta falán elhelyezett emléktáblánál. Hallgatag menet címmel egy képösszeállítást is megtekinthettek az emlékezők, a fotók bemutatták történelmünk egyik legsötétebb időszakát. A városi megemlékezésen *Tóth Tibor* hegedűművész és *Szekeres Alexandra,* a Madách Imre Gimnázium tanulója működött közre. Beszédet mondott *Dániel Zoltán* alpolgármester, aki a többi között hangoztatta, kellenek az emlékező mondatok, és kell a mondat közepén a csönd, hogy megérezzük hatmillió vagy hatszázezer vagy akár csak egy ember szívverésének hiányát. A csönd nem tesz különbséget ember és ember között. Ez lenne a dolguk a szavaknak is. A továbbiakban az emlékezéssel kapcsolatban rámutatott a felelősségérzet kialakításának fontosságára, ami erkölcsi követelmény önmagunkkal és embertársainkkal szemben. Ezután került sor a koszorúzásra. Elsőként a hitközség nevében *Tóthné Rőmer Klára* elnök, illetve *Gótai Lászlóné* és *Rékasi Zoltán* koszorúzott, majd pedig az önkormányzat, Nógrád Megye Közgyűlése, illetve a pártok, az intézmények és a civil szervezetek képviselői helyezték el a tisztelet virágait az emléktáblánál.

*

A hitközség a temetőben lévő Auschwitz-emlékműnél és az 1470 nevet őrző emlékfalnál tartott mártíristentiszteletet a holokauszt 74. évfordulóján. Tóthné Rőmer Klára elnök köszöntötte a jelenlévőket, köztük megkülönböztetett tisztelettel a holokauszttúlélőket, *Fekete Zsolt* polgármestert, *Illés Kornél* lelkipásztort és az ifjúsági tagozat tagjait a Hit Gyülekezetétől, illetve *Kardos Péter* főrabbit és *Kardos László* főkántort. Végül tolmácsolta a New Yorkban élő *Berkovits Hersu* üdvözletét a salgótarjáni közösségnek.

A polgármester emlékezőbeszédében idézte Ancsel Éva filozófust, aki szerint „bátorság kell ahhoz, hogy az ember megrettenjen attól, ami rettenetes”. De az emlékezéshez és az emlékeztetéshez más is kell – folytatta Fekete Zsolt –, a gondolataiért és tetteiért, magáért és másokért is felelősséget vállaló ember szabadsága. Ez morális kötelesség, amelylyel nemcsak az áldozatoknak és hozzátartozóiknak, hanem magunknak is tartozunk. Legyen erőnk és erkölcsi tartásunk napjainkban is, hogy az emberség melletti közös szilárd kiállásunk legyőzze az előítéleteket, kigyomlálja a gyűlöletet és annak minden hajtását – fejezte be beszédét a polgármester az önkormányzat és a város polgárai nevében a holokauszt salgótarjáni mártírjainak emléke előtt tisztelegve.

Ezután kezdődött a mártír-istentisztelet, amelynek során a liturgiai teendőket Kardos László főkántor látta el. Költői szépségű és megrendítő erejű chászid legendákat is idézett Kardos Péter főrabbi, aki jelképekben, valamint a jelen és a jövő számára tanulságokat megfogalmazó beszédében nemcsak arra utalt, hogyan vált hűtlenné ez a város is polgáraihoz, hanem arról is szólott, hogy bár változnak az idők, változunk mi is, és az utánunk jövők ha majd nem is tudják már pontosan létezésünk történetének végtelen titkát, legalább meséljék el, mi történt. Emlékezzenek. Mire is? Kikre is? Akikre mi is. Akiknek nincsen sírjuk.

A mártír-istentisztelet az emlékfal előtt folytatódott, ahol elhangzott a kádis, majd a jelenlévők elhelyezték az emlékezés követi.

Bódi Tóth Elemér

Balassagyarmat *Fotó: Ádám Zoltán*

Balassagyarmat

Hetvennégy éve 2800, az Ipoly menti településeken élő, izraelita vallású férfit, nőt és gyermeket zártak marhavagonokba és hurcoltak el a fülledt-forró júniusi napokban Auschwitz-Birkenau haláltáboraiba.

Ezekre a szörnyű időkre emlékeztek a város műemléki zsidó temetőjében.

Miután három egyetemista visszaemlékezésekből és ismert versekből olvasott fel idézeteket, *Bauer József,* a hitközség elnöke mondott beszédet a mártírok emlékfala előtt. Kiemelte: az utókornak kötelessége emlékezni és emlékeztetni a feltörekvő nemzedékeket mindarra, ami 1944 júniusában történt a felvilágosultnak mondott Európában.

Azzal a zsidósággal, amely tettekkel bizonyította hazafiságát 1848 honvédseregében, az első világháború katonájaként. Ők voltak azok, akik a cselekvő békeidőkben is megmutatták, hogy szeretett szülőföldjükért, lakhelyük felvirágoztatásáért sok-sok áldozatot hoznak – és csak annyi volt a bűnük, hogy zsidónak születtek. Az elnök hozzátette, fejet kell hajtani olyan személyiségek előtt, mint a balassagyarmati származású Mikó Zoltán, több száz zsidó megmentője, akit méltán neveztek el a „magyar Wallenbergnek”.

A megemlékezés másik szónoka, *Markovics Zsolt* főrabbi egy kis időutazást tett a két világháború közötti Balassagyarmatra. Lelki szemeivel betekintett a szatócsboltokba, az üvegezőmesterekhez, a kóser üzletbe, az ügyvédi irodákba. Ez idő tájt minden ötödik helyi lakos izraelita vallású volt. Ők teljesen átélték a város békéjét, mégis nekik kellett bűnhődniük a földi pokolban.

A rendezvényen közreműködött *Rudas Dániel* kántor is.

H. H. / Nool

Tata

Csaknem száz fő részvételével tartottak mártír-megemlékezést a zsidó temetőben a helyi Goldberger Alapítvány kurátora, *Kerti Katalin* volt polgármester szervezésében. *Petrovits Péter* rabbi ünnepi beszédét három jelképre építette föl: három olyan kőre, amely egy-egy korszakot – a múltat, a jelent és a jövőt – szimbolizál. A műsor keretében *Téri Sándor* színművész – aki a tatai megemlékezések immár visszatérő vendége – egy Radnóti Miklós-verset szavalt. *Rosenfeld Dániel* kántor a megemlékezés végén megfújta a sófárt az elpusztított milliók emlékére.

Világi részről beszédet mondott *Kácsor Zsolt* író, újságíró, aki többek között hangsúlyozta: magyarországi zsidó temetőkben járva ez a szó, hogy normalitás, nem értelmezhető, hiszen gázkamrákban meggyilkolt gyermekekről, nőkről és férfiakról, kettétört életekről, szétszakított családokról, megtöretett sorsokról kellene beszélnünk, és nem tudunk mit mondani, mert a történetük váratlanul befejezetlen maradt. Ám a hiányukat paradox módon éppen ezen a temetőn is számon lehet kérni: a Tatáról deportált és a haláltáborokban elpusztított embereknek normális és természetes esetben itt volna a helyük, ebben a temetőben. És ők nincsenek itt. Itt kellene feküdniük, és ők nem fekszenek itt. Követ kellene a sírjukra tennünk, de nincsen sírjuk, ahová köveket rakhatnánk. Meg kellene írni az élettörténetüket, de a gyilkosaik elvettek tőlük mindent: az életükkel együtt elvették a történetüket is – hiszen sokakról azt sem lehet tudni, hogy voltaképpen mikor és hogyan pusztultak el. Hozzátette: a tatai zsidó temető sem teljes, mert története a vészkorszakban egyszerre csak megszakadt, és emberek hiányában, azaz történet nélkül folytatódott tovább. Egyetlen magyarországi zsidó sírkert sem lehet teljes, a soá óta minden hazai zsidó temető töredékes, a soá óta minden szöveg, amely a zsidó mártírokról szól, valamiképpen befejezetlen marad. Minden magyarországi zsidó temetőben elakad a szavunk, amikor a tudatunk éppen értelmezni próbálja a hiányt – mondta.

Szécsény

A mártír-istentiszteletet és megemlékezést a temetőben állított emlékoszlopnál rendezte meg Szécsényben a temető gondozását is ellátó Salgótarjáni Zsidó Hitközség, mivel a nógrádi kisvárosban már nem élnek zsidók. Az emlékoszlopon 301 mártír neve emlékeztet a hajdani virágzó zsidó életre, amelyet több irodalmi és művészi alkotás is megörökít, így Vihar Béla, Ács Irén, Somogyi Magda, Dina Davidovich de Unikel. A jelenlévőket *Tóthné Rőmer Klára,* a salgótarjáni hitközség elnöke köszöntötte, köztük *Stayer László* polgármestert és a képviselő-testület tagjait, *Davidovics László* rabbihelyettest, *Gara István* főkántort, valamint *Bauer Józsefet,* a balassagyarmati hitközség elnökét.

Stayer László polgármester emlékezőbeszédében a többi között hangoztatta, a veszteség sok-sok évtized után is felfoghatatlan. Majd arról szólt, hogy a háború után romba dőlt Magyarországon a megsemmisítő táborokból visszatérők, a gettókból kiszabadulók találkozásai egykori szomszédaikkal mind-mind meganynyi drámai pillanat volt, amelyek megkerülhetetlenné tették a kérdést: csak azok voltak-e felelősök, akik aktívan részt vettek a zsidóüldözésekben, vagy azok is, akik passzív szemlélői voltak a történéseknek? Ahogy Bibó István fogalmazott, a háború utáni magyar társadalom az indulatoktól, a rövid távú politikai érdekektől befolyásolt politikai vitákban képtelen volt a felelősség kérdésének higgadt megbeszélésére, a józan önvizsgálatra. Ezután a polgármester napjaink ez irányú feladataira utalt, egyebeken kívül az egymás iránti felelősségvállalás szükségességét hangsúlyozva.

Davidovics László rövid történelmi visszatekintésében szimbolikus erejű szavakkal utalt mindarra, ami történt, sőt történik a világban ma is. Ezek a szavak: fények, árnyék, felemelkedés, pusztulás, de megtartó erőként hit és építkezés is. Fények és árnyak, a felemelkedés napjai voltak Szécsényben is – és nem csak a zsidók számára –, aztán bekövetkezett a pusztulás, a zsidók megsemmisítése, mindenük, így az életük elrablása is. Lehetetlen visszaadni azt az életet, ami volt, de újra és újra idézni kell, így válhat az emlékezés is a jövő építésévé. Ha árnyékos is a világ, a fények is világítanak, folytatódik a zsidó élet.

A gyászimákat Gara István recitálta. A gyászoló közösség számára külön megrendítő volt az Es brennt elhangzása is jiddis és magyar nyelven (Kányádi Sándor fordításában). A kádis elmondása után a mártír-istentisztelet résztvevői elhelyezték a kegyelet követi az emlékmű talapzatánál.

Bódi Tóth Elemér

(folytatjuk)

Stop antiszemitázás!

„Vannak olyan pillanatok, amikor meg kell állni és el kell gondolkodni. Építeni ezen a világon olyasvalamit, ami nem az egóról szól”, írja Radnóti a Tett és Védelem Alapítvány progresszív sajtót érintő, nemrég megjelent elemzése kapcsán.

Akkor kedves barátaim, álljunk meg most egy pillanatra! Mindannyian.

Legyen még egy (két) közös célunk. Most éppen azt írnám a zászlómra, hogy ha már végre nem zsidózunk, akkor ne is antiszemitázzunk!

Pár év szünet után az „antiszemita kártya” kijátszása reneszánszát éli. Nem renonsz, hanem már egyenesen mindent vivő piros ász lett. Előveszik, és lecsapják. Csak úgy porzik. És mindenki megszeppenve, csendesen áll… „Szó bennszakad, hang fennakad, Lehellet megszegik.” Erre már nincs válasz. Nem is lehet.

A zsidók kimondták a varázsigét. „Ez egy antiszemita!” Ettől tényleg fél mindenki. Ennek a szónak (vádnak) civilizált helyeken megfontolt jelentése és komoly következménye van.

Az, hogy valaki téved, esetleg velem ellentétes vagy nekem ellenszenves álláspontot képvisel és ezért nem értek vele egyet az Izraelt érintő kérdésekben, a regnáló izraeli kormány kül- és belpolitikáját, a vallásos zsidóságot érintő kérdésekben, a területek és Gáza kérdésében – és még sorolhatnám az érzékeny mezőket –, szóval ez nem indok egy ilyen deklarációhoz.

Aki ilyenkor antiszemitázik, nem lefolytatni, hanem elfojtani akarja a vitát.

Pedig a kultúrember nem döngöl agyagba. Az inkvizíció és az autodafé kora már rég letűnt, annak ellenére, hogy a szelleme még itt és ott lebeg, ám jobb helyeken totális megvetés tárgya mind ez a gyakorlat, mind pedig az, aki műveli.

Könyörgöm, ne lobbantsuk lángra a veszélyes parazsat!

Vizsgáljuk meg ebből a szempontból a jelen pillanat egyik legérzékenyebb kérdését!

A tények ismertek: 2018 márciusától Izrael és Gáza határán újra rémes dolgok történnek. A nemzetközi média hangos és jelentős része úgy látja, hogy a felelősség mindezért jórészt Izraelé. Ez szerintem tévedés. Ám mindenki élő adásban látja a „tényeket”: fegyvertelen palesztin emberek sérülnek és halnak meg izraeli lövedékektől. Ez a beállítás a média felelőssége. Ez a hírértelmezés – az én olvasatomban – egy tévedés kihangosítása.

Meggyőződésem, hogy a katasztrófáért, sok ember haláláért nem Izraelt terheli az első számú felelősség, hanem a Hamászt, amely terrorszervezet kimondottan törekszik arra, hogy a nekik alávetett, kétségbeejtő helyzetben lévő gázai lakosokat minél nagyobb számban áldozza fel sötét céljai elérése érdekében!

Ám tudom, hogy ezt nagyon sokan máshogy látják, és tudom(!), hogy elsöprő többségük egy cseppet sem antiszemita. Olyannyira, hogy néhány napja **izraeli** (zsidó) jogvédők fordultak az **izraeli** legfelsőbb bírósághoz, hogy az **izraeli** hadsereg ne használhasson éles lőszert az **Izrael** Állam határát támadó, akár többezres, fegyvertelen, lincselni vágyó tömeg ellen. A bíróság a beadványt elutasította, ám ettől függetlenül ezeket a jogvédőket leantiszemitázni igazságtalan és káros. Inkább beszélgetni kellene velük.

A Tett és Védelem Alapítvány nemrég az Index, a 444.hu és a Mérce.hu Izraelről szóló cikkeit elemezve a Mércét nyíltan, az Indexet és a 444.hu-t közvetve, mint a Mércéhez sok tekintetben hasonló oldalakat, antiszemitának nevezte, mert sűrűn és élesen kritizálják Izraelt.

Ez a retorika, ahogy Puzsér Róbert egy jegyzetében joggal írja, a rendszerváltás utáni magyar baloldal antiszemitizmus-vádjának megfordítása. És ahogy nem volt helyes az a vád – ezt például Kőszeg Ferenc sokszor, saját politikai közösségével szemben példamutatóan kritikusan megírta már –, úgy nem helyes most ez sem. És egyik sem igazolja a másikat.

Viszont most, hogy mindkettőt kipróbáltuk, eljött az ideje annak, hogy az egészet befejezzük.

Fontos, hogy a magyar zsidó (vallásos és szekuláris) közösség vegyen részt az Izraellel kapcsolatos nyilvános beszélgetésben!

Vitatkozzon és cáfolja az országgal kapcsolatos egyoldalú beállításokat! Fontos, hogy érveljen a Mérce.hu, a 444.hu vagy az Index szerzőivel és cikkeikkel szemben, pontosítson és terjesszen ismeretet.

Ez ne cenzúra legyen vagy agyagba taposás, hanem beszélgetés.

Sohase antiszemitázzon le senki indokolatlanul csoportokat, újságírókat, médiumokat.

Miért fontos ez?

Hogy közösen(!) tudjuk kiszorítani azokat a még csak nem is ritka Izraelkritikákat, amelyek bújtatott vagy alig bújtatott antiszemitizmussal élnek és érvelnek.

A közéleti viták legyenek pontosak, és fogalmazzunk világosan! A valós antiszemitizmust hívjuk bátran antiszemitizmusnak, az „antiszemitizmusbunkót” azonban ne használjuk tovább egy érzelemorientált kommunikációban, mert annak a forgatása nemcsak tisztességtelen, de káros és veszélyes is. Önmagunkra is.

Nem gondolom, hogy maradéktalanul racionális lények vagyunk. Tudom, hogy nem lehet értelmes és logikus érvekkel mindenkit mindenről meggyőzni, tudom, hogy a vita nem mindenható, ám azt is tudom és vallom, hogy a megbélyegzésnél, a skarlát betűnél mindenesetre jobb és hasznosabb.

Jó lenne, ha ezúttal ebben tényleg megegyeznénk, és legközelebb már Izraelről, a tényekről és konstruktív vitáról lenne szó, és nem arról, hogy két bölcs vitatkozó közül az egyik egy vitában mikor veszi elő azt az érvet (Te egy antiszemita vagy!), aminek hallatán a másik fél a döbbenettől és a vádtól pironkodva már válaszolni sem mer, inkább feladja, és otthagyja a beszélgetést.

Beszélnünk kell egymással. A hallgatás kultúrája nem épít, hanem elidegenít.

(Megjelent a Kibicen.)

Radnóti Zoltán főrabbi

Schőner Alfréd és Szécsi József kitüntetése

A Keresztények és zsidók nemzetközi tanácsa magyarországi közgyűlésének harmadik napját Kecskeméten tartották. A zsúfolt program után a résztvevőket díszvacsorán látta vendégül Kecskemét városa és a Mazsihisz Középmagyarországi Területi Csoportja. Ennek keretében adták át a „Világ jobbá tételéért” kitüntetéseket.

Elsőként *Schőner Alfréd* főrabbinak, az ORZSE nyugalmazott rektorának adta át a díjat *dr. Feldmájer Péter,* a Mazsihisz Közép-magyarországi Területi Csoportjának elnöke, a következő méltató szavak kíséretében:

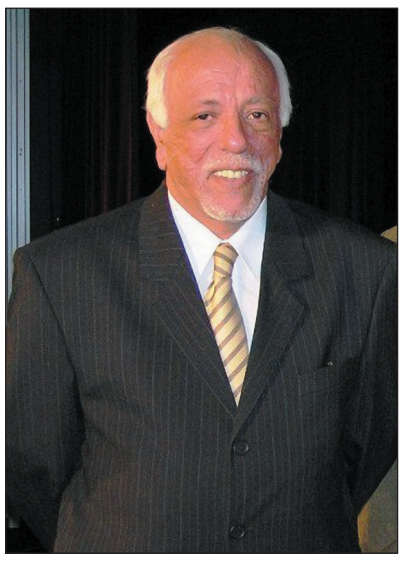

Schőner Alfréd

„Vannak olyan emberek világunkban, akiknek az egész élete az együttműködésről, a feszültségek csökkentéséről, az emberek közötti béke megteremtéséről szól. Tulajdonképpen önök, akik itt ülnek ebben a teremben, mindannyian megérdemelnék, hogy ezért kitüntetést kapjanak! Most én egy olyan embernek adom át a kitüntetést, aki mindent megtett a békéért és a nyugalomért.

Professzor Schőner Alfréd főrabbi, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem nyugalmazott rektora holokauszttúlélő szülők gyermekeként 1948-ban született Nyíregyházán, Magyarország észak-keleti részén, az ortodoxok, a chászidok földjén.

Vallásos zsidó családban nevelkedett, Budapesten nőtt fel, itt végezte tanulmányait. A zsidó gimnáziumban érettségizett, majd a Rabbiképzőbe járt, 1974-ben avatták rabbivá. 1983-ban lett a bölcsészettudományok doktora, 1997-ben a művészettörténtet doktora, 1998-tól egyetemi tanár. 1974-től Szegeden, 1977-től Budán, 1985-től a Dohány utcai zsinagógában rabbiként vezette közösségét. 1991 és 1996 között Izraelben tanított különböző egyetemeken, majd visszatért Budapestre, és 1998-tól az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem vezetője lett.

A kommunizmus évei alatt, mint minden vallásos ember, megtanulta, hogy az Örökkévaló által kijelölt ösvényen járni nem veszélytelen, az elnyomás legkülönbözőbb formái akadályozzák a vallásos életet, de ő ennek ellenére kitartott hite mellett, és amikor rabbivá avatták, hűen szolgálta híveit.

Korán megtanulta, hogy bármi is történt a holokauszt idején, nem az emberekre tartozik az ítélkezés, az a Jóteremtő dolga. A vallásos embereknek, a tanítóknak, a rabbiknak a szeretetet kell közvetíteniük híveik és a máshitűek felé. Felismerte, amikor rabbinikus tevékenységét folytatja, cselekedeteit ennek kell irányítania. Éppen ezért már pályája kezdetekor is igyekezett elősegíteni a vallásközi párbeszédet, Szegeden, majd Budapesten a Magyarország túlnyomó többségét kitevő keresztény egyházak képviselőivel összefogva próbált segíteni a sanyarú körülmények között élőkön, a vallásos embereken. A hozzá forduló tudásra vágyókat, elesetteket mindig szívesen fogadta, zsidókat és nem zsidókat egyaránt.

Tanárként szívesen látott az iskolájában mindenkit, aki tudásra vágyott, nem vizsgálta a tanulók származását, csak az volt a fontos számára, hogy akarnak-e tanulni, akarják-e megismerni a Szentírás üzenetét. Majd’ öt évtizedes pályája során jobbá tette a világot, igazi „rebbeként”, tanulóit nemcsak tanította, de nevelte is, így ők jobb emberek lettek, és ezáltal nemcsak ők lettek jobbak, hanem jobb lett általuk a világunk is.

Schőner Alfréd több mint öt évtizede él boldog házasságban feleségével, Julikával, leányuk és fiuk Izraelben él szeretett unokáikkal együtt, a nagyszülőknek ünnep minden nap, amit a gyerekekkel tölthetnek.

Büszke vagyok arra, mint tanítványai közül időben az egyik legelső, hogy átadhatom részére a díjat a világunk jobbá tételéért.”

Ezt követően *Prof. Szécsi Józsefnek,* a Keresztények és zsidók nemzetközi tanácsa főtitkárának *dr. Róna Tamás PhD* rabbi nyújtotta át a díjat, és személyét a következők szerint méltatta:

„Dr. Szécsi József vallásfilozófus, a Keresztény–Zsidó Társaság főtitkára 1948-ban született Szegeden. Világi hallgatóként szerzett teológiai doktori fokozatot a Budapesti Római Katolikus Hittudományi Akadémián. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen orientalisztikát és ókori keleti nyelveket tanult. Ezt követően az Országos Rabbiképző Intézet nem hivatalos hallgatója lett, majd az intézet vezető könyvtárosa.

Tagja több tudományos társaságnak: a Magyar Keresztény–Zsidó Tanácsnak, a Keresztény–Ökumenikus Baráti Társaságban létrehozta a Hebraisztikai-judaisztikai Munkacsoportot, majd 1991-ben – akkor, amikor még nem kapott pozitív fogadtatást ez a gondolat – kezdeményezte a Keresztény–Zsidó Társaság megalapítását, amelynek ez időtől kezdve a főtitkára. Szécsi professzor a több mint tíz éve a szervezeten belül létrehozott Zsidó–Keresztény–Iszlám Vallástudományi Szabadegyetem igazgatója.

Több keresztény teológiai főiskolán tanít és tanított biblikus tantárgyakat. Köztük a Baptista Teológiai Akadémián, a Golgota Teológiai Főiskolán. Jelenleg az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem kinevezett egyetemi docense, valamint az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem ősnyomtatvány-kéziratantiqua gyűjteményének vezetője.

Szécsi József

A sokoldalú Szécsi József énekesként a Fővárosi Operettszínház, majd a Magyar Állami Operaház kórusának, 1985-től 2011-ig a Magyar Nemzeti Énekkarnak énekkari művésze volt.

Részt vesz és előadást tart a World Jewish–Adventist Friendship Center által szervezett konferenciákon is, amelyet legutóbb Párizsban rendeztek 2016-ban, ahol a világ legnagyobb zsidó templomában, a Synagogue de la Victoire-ban, a párizsi zsidóság szellemi-vallási központjában is felkérést kapott héber imádságok éneklésére.

Hazai és nemzetközi konferenciákon tart tudományos igényű előadásokat, folyamatosan publikál, tanulmánykötetei jelennek meg. 2001-től szerkeszti a „Keresztény–Zsidó Teológiai Évkönyvet”. Világutazóként bejárta a régészeti emlékhelyeket a Közel-Keleten, Európában és a tengerentúlon is.

Dr. Szécsi József egyedülálló és kimagasló vallásközi kapcsolatokat épített ki hazánkban és nemzetközi szinten egyaránt.

1974-ben, immár több mint 4 évtizede kötötte össze életét Emesével; öt gyermek édesapja.

Tisztelettel nyújtom át professzor úr számára a világ jobbá tételéért tett elismerésünket!”

A díszvacsora résztvevőinek tapsa után a díjazottak házastársaikkal együtt meghatottan köszönték meg az elismerést.

R. I.

Efrájim Kishonnal…

...majdnem találkoztam. Tehát nem találkoztam... Ám telefonon beszélgettünk... Nem tudom ennek pontos idejét. Annyi biztos, hogy a *Veszett ernyő nyele* című könyvének 1984-es pesti megjelenése utáni években, 1986-ban vagy 1987-ben történt ez. A beszélgetés idején már egy rongygyá olvasott példány volt a birtokunkban. Nemcsak a szöveget kedveltük, hanem az illusztrációkat is: Kaján Tibor szálkás, vonalas rajzai díszítették a kötetet. A grafikák többségében remek karikatúraportrék Hoffmann Ferencről, Kishont Ferencről, Efrájim Kishonról… A három ismert néven, több nyelven világhíressé vált szerzőről.

Ez volt az első olvasmányom a szerzőtől, családom apraja-nagyja ismerte, idézte e kötet remek humorú darabjait. A való életben is alkalmaztuk a könyvből szerzett tudásunk egy-egy részletét: voltak ismerősök, ismeretlenek, akit Toscanini Bélának, Ervinkének, Rafinak, vagy Herskovitsnak, Ilka néninek neveztünk el egymás között, mert a valós figurához illett a név. Gyakran elhangzott az is, hogy „az anyja, Krausz”.

Egyszer csak azt olvastam, hogy a Ludas Matyi magyar nyelvű humoros lap egykor Kishont Ferenc néven publikáló munkatársa, Efrájim Kishon Pestre jött, újabb könyveinek magyarországi kiadása ügyében.

Mielőtt az anyukám sütötte temérdek palacsinta elpusztításához hozzáláthattam volna, csengett a telefon. Felvettem:

– Jó napot kívánok, a Hyatt Szálló portájáról hívom. Kishont nevű vendégünk üzenetét szeretném önnek átadni, legyen szíves őt felhívni negyed és fél hét között. A 326-os szobát kérje a központtól.

– Jó napot. Kishontot mondott, az írót? Ő té betű nélkül írja a nevét.

– Én nem ismerem a foglalkozását, azt sem, hogy tével vagy té nélkül írja a nevét, ne haragudjon. Nézem a vendégkönyvet, ebbe Kishont Efrájim van bejegyezve. Tével a végén. A délelőtti kolléga hagyta itt a cédulát, amin az önnek szóló üzenet van. Eddig nem vették fel a telefont. A 496-011-es telefont hívtam?

– Igen, ez a mi számunk.

– Uram, az üzenetet átadtam, köszönöm, hogy meghallgatott.

Ezek után anyu hiába kínálgatta, részemről sem a diós, sem a túrós palacsinta nem fogyott a szokásos falánksággal. Töprengtem, vajon miért is keres engem, ismeretlen olvasóját az író? Már legalább tíz éve nem írtam krokit, nem rajzoltam karikatúrát, hogy netán ő ilyesmi miatt... Izgatottan vártam, hogy negyed hét legyen. Hat húszkor hívtam a szállodát:

– Jó estét, a 326-os szobát legyen szíves.

– Kapcsolom.

– Kishon, tessék.

Bemutatkoztam és jó estét kívántam, majd közöltem:

– Felhívott engem a portás, hogy keressem önt telefonon.

– Engem? Miért?

– Azt én nem tudom, ez volt az üzenet.

– Furcsa. Én nem kerestem magát. Efrájim Kishonra hivatkozott a portás?

– Igen, illetve tével, Kishontra hivatkozott.

– Akkor sem kerestem.

– Nos, akkor valami félreértés van. Most már csak az hiányzik, hogy reggelre én is mosógépgyártó cég részvényese legyek Izraelben.

– Tessék?

– Van egy ilyen poénnal végződő sztorija a Veszett ernyő nyelében. Spiegel Aurél, Herskovits, Petah Tikva-i szálloda hallja és a többi... Zűrzavaros, éjszakai kalandok után a főhős, a szerző részvényes lesz... Lehet, hogy valami részvényről lenne szó az üzenet alapján velem is? Rögtön fellapozom, a könyv itt van az íróasztalon a telefon mellett. Bocsánat, hiányoznak belőle a nyolcvan és százhárom számozású oldalak. Nyilván Petike vitte magával, hogy a szolfézsórán a pad alatt olvassa.

– Örülök, hogy olvasnak. Ha nem haragszik, most... Megjött a feleségem.

– A kicsike?

– Ezt is tudja? Megkérdezem, hátha tud valamit az üzenetről, várjon, kérem, egy percet.

– Várok.

– Kiderült minden. A feleségemnek – aki galériás otthon – van egy kuncsaftja, aki ajánlotta, hogy keressen meg Pesten egy műgyűjtőt, akinél látni két világháború közötti modern festményeket. Az ön nevét, telefonját adta neki a kuncsaft, hogy maga majd segít, mert az illetőnek nincs telefonja. Elkísérné a nejemet az illetőhöz? Én sajnos nem tudok menni, a kiadótól jönnek hamarosan, vacsorázunk, tárgyalunk. Remek, nagyon jó lesz hétkor. Szóljon fel a portáról.

Szerintem sem azelőtt, sem azután nem ült úgynevezett kocka Ladában Sarah Kishon. Ilyen autóval vittem el őt gyűjteménynézőbe. A gyűjtő szívesen fogadta az izraeli galériást, akit különösebben nem érdekelt antik szédertál, ezüst tóramutató, rabbiportré, falióra, zsebóra meg ilyesmik, inkább a Scheiber Hugó, Kádár Béla, Molnár C. Pál, Bálint Endre, Kass János alkotta festmények, grafikák tetszettek neki. Egyik-másik darab árát is megkérdezte, többször mosolyogva megjegyezte, ha ő ilyen árakon vásárolna, nem tudná a galériájában eladni, mert nagyon-nagyon ixpenzív… Ittunk kávét, majd mosoly és tenkjúverimacs után a látogató elköszönt: bájbáj…

Néhány hét múlva egy izraeli vendéget kísérgettem Pesten. Szóba hoztam neki, milyen megtiszteltetés ért: beszéltem Kishonnal, és a feleségének én tolmácsoltam. Ichák megjegyezte: remek író Kishon, páratlan, ahogy a humort műveli ivritül. Nemzetközi sikerei egyedülállóak. Azonban sokan nem szeretik, jobban mondva kiszerettek belőle, mióta Svájcban múlatja napjait. Nem szép dolog, hogy…

Kapásból védőbeszédet tartottam, aminek lényege az volt, hogy Charlie Chaplin is Svájcba vonult vissza, mégsem a lakcímét firtatjuk, ha örök szépségű filmjeit nézzük.

Barátom kioktatott:

– Tőlem aztán ne féltsed Kishont, én minden sorát ismerem, több írását betűről betűre felmondom neked, ha majd te is megtanulsz és értesz ivritül…

Politzer Tamás

Itt az új kutatás: ilyenek a magyar zsidók

(Folytatás az 1. oldalról)

a zsidó válaszadók elsöprő többsége elutasítja a tekintélyelvűség, a politikai konzervativizmus és az idegenellenesség minden megnyilvánulási formáját. Az interjúalanyok sokkal nagyobb arányban sorolták magukat a politikai baloldalhoz és a liberálisokhoz, mint a nem zsidó diplomások. Elenyésző számú interjúalany támogatott jobboldali pártokat, míg a liberális és baloldali pártok támogatói a minta felét tették ki.

A kutatás során rákérdeztek a konkrét pártválasztásra is, aminek az eredménye azt jelzi, hogy a válaszadók szinte az összes pártból kiábrándultak: az interjúalanyok körében a maga 18 százalékával a Kétfarkú Kutya Párt volt a legnépszerűbb, igaz, a pártot nem választók aránya elérte a 21 százalékot.

Fontos adat az is, hogy az interjúalanyok milyen hazai zsidó szervezeteket ismernek. Az adatok alapján a Mazsihisz ismertsége és a neki tulajdonított fontosság 76 százalékos, míg az EMIH-é 50 százalékos. E két szervezet ezekkel az adatokkal kiemelkedik az összes zsidó intézmény közül, míg a harmadik, negyedik, ötödik helyen kulturális szervezetek szerepelnek. A fontosság szerinti besorolásban a Mazsihiszt említették legtöbbször, a listán sorrendben az EMIH, a Bálint Ház, az Izraeli Kulturális Intézet (IKI) és a Magyar Zsidó Kulturális Egyesület (Mazsike) követi.

Aki a részletesebb adatokra is kíváncsi, beszerezheti a kötetet, amely limitált példányban és limitált helyeken kapható. Ezért aki biztosra akar menni, megrendelheti a könyvet a Szombat szerkesztőségében.

K. Zs./Mazsihisz

Hírek, események röviden

– Emlékkoszorú. Apró József, az 56-os Hagyományőrző Veteránok Világszövetségének elnöke és Kovács János ny. ezredes, a szervezet titkárhelyettese emlékkoszorút helyezett el az egyesület és a Mazsihisz nevében a Vértanúk terén álló Nagy Imre-szobornál, valamint az 1958-ban mártírhalált halt miniszterelnök sírjánál a rákoskeresztúri temető 301-es parcellájában.

– Szeretettel várunk minden érdeklődőt a siófoki imaházba szombatfogadó istentiszteletre és azt követő kidusra július 20. és augusztus 24. között, péntek esténként 19 órától. Cím: Siófok, Széchenyi u. 4.

– Helyreigazítás. Előző számunkban a debreceni konferenciáról szóló cikkünkben Barcsa Lajos tisztsége helyesen: alpolgármester.

IZRAELI SZÍNES

Miniszterből kém

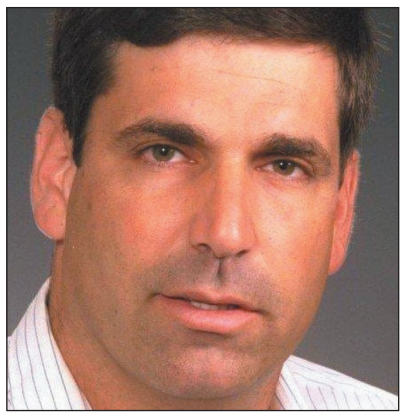

A Sin Bét, Izrael belbiztonsági szolgálata közölte: Gonén Szegev volt minisztert és Kneszet-képviselőt májusban, az országba érkezését követően őrizetbe vették, miután egy afrikai állam kiadta őt Izraelnek.

Gonén 2012-ben, nigériai tartózkodása idején kapcsolatba lépett Irán hírszerzőivel. Két ízben is megfordult Iránban, ahol Izrael katonai biztonsági berendezéseiről, energiahálózatáról és biztonsági kulcsemberek személyi adatairól adott át információt.

Különleges távközlési eszközöket kapott, hogy bárhonnan kapcsolatba léphessen megbízóival.

Az 1956-ban, az Országban született Gonén fiatalon imponáló karriert futott be. Harci pilóta lett, századosi rendfokozatban. Leszerelése után a Beér Seva-i Ben Gurion Egyetemen tanult, és gyermekorvosi diplomát szerzett.

Később a politika felé fordult: 1992-ben a „héja”-elveket valló Cómet párt Kneszet-képviselője lett, mégis elfogadta Rabin miniszterelnök ajánlatát, és kormányában energia- és infrastruktúraminiszteri állást töltött be.

Miután kábítószer-kereskedelmi ügybe keveredett, 2005-ben ötéves börtönbüntetéssel sújtották, ebből két évet ült le, majd Afrikába költözött.

Izrael biztonsági szervei további részletek közlését egyelőre nem engedélyezik.

Halmos László

A világ legjobb reggelijei, mind egy helyen

Szerelmi indíttatású izraeli kanyarról, az ezerszínű izraeli konyháról, zajos hétköznapokról, megrázó látványosságokról, de kulturális különbségekből fakadó drámai incidensekről is olvashattok egy Izraelben élő magyar újságíró sorozatában, aki ezúttal Tel-Aviv legszuperebb reggelizőhelyeit mutatja be.

Tel-Aviv, sőt egész Izrael egyik legnagyobb hátránya – rengeteg erénye mellett –, hogy iszonyúan sokféle kaját elviselhetetlenül jó minőségben, döbbenetes felhozatalban (drúz, thai, olasz, libanoni, japán, orosz, francia, jemeni, bolgár, mexikói és még hosszan sorolhatnánk), extra mennyiségben kínál. Az már kezdő tel-avivi turistakorom első, tavalyi perceiben lejött, hogy az eltartott kisujjal kortyolgatás, apró, rendezett falatocskák tányéron való vagdosása nem az izraeliek pályája. A porondon itt a reflektorfények a szaftokra, krémekre, a minőségi pékáruval való tunkolásra irányulnak. A zöldségek bőséges felhozatala varázslatos krémekké, szaftokká, salátákká alakul át, amiben tényleg lazán, derűsen lehet elmeríteni a mosolygós kenyér-, pita-, bagettdarabokat. Itt humusszal élnek, levegővel és Arakkal inhalálnak.

Egészen rekordidő alatt lehet itt meghízni úgy is, hogy eddig a társadalom kevésbé hízékony rétegét erősítettük, ráadásul mindezzel nemcsak az egónknak, hanem a pénztárcánknak is meg kell birkóznia valahogy. Izrael ugyanis nem olcsó ország, egész pontosan drága. Nemcsak a fapad kényszerhívőit és a leárazások megrögzött keresőit veri le a víz egy-egy számla láttán, hanem egy átlagos keresetű helyit is.

Vitaminbárok és -bódék orrvérzésig

Itt egy kávézóban, mondjuk a kellemesen otthonos, „európai” stílusú Landwerben egy kiadós reggelire 80 sékel (szorozzuk csak fel bátran kb. nyolcvannal) is elmegy egy főre, és bár tényleg fájdalmas összeg ez nekünk, de tény, hogy ennél táplálóbb, sokszínűbb, komplexebb reggelit az aktív, újságíró tripes kalandjaim során sem sikerült magamba tankolnom a luxusszállodák all inclusive büféiben. Itt egy hagyományos reggeli szerény kis sora a következő:

az orrunk előtt préselt narancs- és/vagy répalé,
kávé,
rántotta,
2-5 féle kenős maszlag, ahogy én hívom,
házi kenyér
és az édes szekció, vagyis a müzli joghurttal, vaj dzsemmel.

Csupán ennyi. Szóval aki a kontinentális reggelik, a vitaminok, az XL dózisok és a francia csúcsgasztronómia degusztációs menüsorát megszégyenítő felhozatalra vágyik, az itt megkapja. Ha pedig a kajakóma annyira leterít, hogy két órával később is ernyedten pötyögsz a reggeli maradékok fölött a laptopon, na itt akkor sincs csúnya, lapos pillantás a pincérektől. Sőt, örömmel hoznak újabb és újabb kör csapvizet, ha kéred, de ha szerencséd van, akár egy-két frissen sült, mogyorókrémbe fojtott apró csiga is „leeshet” a kávéházi közegben, ha egy kicsit túl sokat sütöttek ki, vagy épp olyan napjuk van.

Kobi jó érzékkel első reggeli randinkra a McDonald’s helyi tojás- és luxusverziójába, a Benedict egyik egységébe vitt el (a Rothschild sugárúton). Na az akkor ott annyira megrázott, hogy úgy döntöttem, ha az életem egy új szakaszában netán milliomos vagy csak kicsit gazdagabb találok lenni, behozom Magyarországra a brandet. Amióta az eszemet tudom, szeretem, körberajongom, imádom a tojást (bármilyen formában beszippantom, és három darab alatt neki sem állok). Az örömforrások közé egészen hamar felzárkózott a kenyér minden formában, de csakis jó minőségben, amit frissen, szinte forrón hoznak ki, és azonnal újratöltenek, ha üresbe kezd átmenni a kis kenyeresszütyőnk. Persze nekem az sem hátrány, hogy pirított bacon is van (igen, az!) a tojás-Mekka menüjében. Tényleg a gasztromennyország kapuja ez, azon belül is a reggeli szakosztályé. Nemcsak a foszlós zsömléket, de a mellettük sorakozó nutellás, lekváros kiegészítő kencéket is azonnal pótolják, ha apad a számuk a kosarunkban, a leejtett villát pedig már a becsapódáskor azonnal cserélik. És ez nagyrészt az összes helyi vendéglátó egységre igaz. Itt tényleg a vendégért vannak.

De lépjünk egyet a nagy kedvencre, a The Streets kávézóhálózatra, ahol gluténos marokkói kenyeret kínálnak (ez itt a ház kenyere, lehem abait – ez mindenhol van egyébként, nagyon érdemes kikérni belőle, mert apai-anyait beletesznek) 3 szabadon választható kenős, tunkolós cuccal. Utóbbiakkal én elég fantáziátlan vagyok, ám a pirított hagymaszálakkal hanyagul, de szépen megdobált tojássaláta, a grillezett, friss padlizsánkrém és a világ legbrutálisabb tahinije, vagyis szezámmagkrémje az, amitől valahogy mindig jobban elgyengül a térdem. De persze a smoothie-k is könnyfakasztóak, vagy a szinte rövidként „beverhető” gyömbéres, céklás cucc, ami, gyanítom, legalább 40 fokkal immunerősítőbb egy mezei magyar vodkánál, ha nem is a nagyapám házi pálinkájánál. Ha csak két órám lenne Tel-Avivban, biztosan itt tölteném el, itt ugyanis livestreamben láthatom az igazi Tel-Avivot, teli szájjal, egy finom pohár borral.

A kávézók mind tele vannak jobbnál jobb illatú péksütikkel, tápláló ebédmenükkel, falatokkal; igaz, van egészséges verzió mindenre, az alternatív tejek egész sora pedig tényleg alap mindenhol. Nem kapunk a presszós/cukrászdás/kávézós Marikáktól homlokközépig felszaladó szemöldökös, gunyoros pillantást, ha a laktózmentes felhozatalról próbálunk majdhogynem bocsánatkérőleg, képzeletbeli farkunkat magunk alá húzva érdeklődni. A tapasztalataim szerint 10-ből 10 helyen van valamilyen alternatív tej, legyen az fővárosi, vagy egy mosávbeli (mezőgazdasági település), apró, raklapokkal, kimustrált biciklikerekekkel véletlenszerűen dekorált kávézó.

Szóval van az ország minden szegletében minden, mi ételallergiás, vega vagy vegán szem-szájnak ingere, akkor is, ha pusztán egy „irodai”, cikkírós napot töltünk az egyébként többnyire hasító wifivel bíró kávéházak valamelyikében. Nálam a fő probléma inkább, hogy én itt nem akarok, nem bírok jó lenni, legalábbis glutén téren, ha kávézókból „dolgozom”, vagyis írogatok és eszegetek. Teszek a has- és hájfájásra, a 2 napig tartó, szuper nőietlen pókszíluettre, és csak remélem, hogy majd egy-egy ilyen gasztroámokfutás után sokáig nem leszek hasonló kísértésnek kitéve.

Vagyis marad a pasim anyukájának hasító wifis nappalija, a hozzá tartozó, két lábon álló, Volkswagen Passat kombi méretű hűtőszekrénye, esküvő utáni morzsapartis adagokkal...

nlcafé

Telefonnal ultrahangos képet?

A modern technológiának köszönhetően életünk legszebb pillanatai közé tartozik, amikor meglátjuk leendő gyermekünk ultrahangos képét. Sokat várunk rá, az örömünk pedig határtalan, amikor a legapróbb információt is megtudjuk az orvosunktól. Egy izraeli startup vállalat olyan eszközt kíván piacra dobni, amely még teljesebbé teszi ezt az élményt.

A találmánya egy okostelefon segítségével képes ultrahangos képet készíteni a magzatról. Bármilyen okostelefonhoz csatlakoztatható, a képet pedig elküldhetjük a családtagjainknak, vagy további vizsgálatok céljából akár a kezelőorvosunknak is.

Az eszköz forradalmasíthatja az ultrahangvizsgálatokat, főleg a gyakoriság terén. Ha a kismama bármilyen problémát észlel, elég csak a hasára tenni a készüléket és hívni az orvost, aki azonnal látni fogja, hogy minden rendben van-e, vagy netán azonnali segítségre van szükség. Egy eszközzel 25 képet lehet készíteni. Fontos, hogy az eszköz nem ultrahang, és nem is helyettesíti a vizsgálatokat, hanem csak kiegészítheti azokat.

Az újdonság akkor kerül az üzletekbe, ha megkapja a már kérelmezett forgalmazási engedélyeket. Várhatón 700 sékelbe (190 dollár) kerül majd.

Izraeli Nagykövetség

Innovációs együttműködési szándéknyilatkozat

Izrael és a visegrádi országok (Magyarország, Szlovákia, Csehország, Lengyelország) képviselői az innováció területén folytatott képzési együttműködésről szóló megállapodást írtak alá Jeruzsálemben.

Az izraeli külügyminisztérium képviselője elmondta, „elégedettséggel tölt el minket, hogy a visegrádi és izraeli vezetők 2017 júliusi budapesti találkozóját követően – amelyen az innováció területén történő együttműködés támogatásáról született döntés – rövid időn belül sikerült az elképzelést gyakorlati cselekvési tervre váltani. Úgy véljük, hogy az innováció területe elengedhetetlen ahhoz, hogy a »növekedés motorjait« a jövőbe mutatóan biztosítsa az országok számára. A visegrádi országokkal aláírt együttműködés lehetővé fogja tenni a szinergiát, amely növekedést eredményez majd, különösen olyan területeken, ahol Izrael relatív előnyökkel rendelkezik. Ilyen például az autóipar.” Izrael nagyra értékeli a visegrádi országok Izraelbe vetett bizalmát, az ország relatív előnyeinek és jelentős eredményeinek elismerését.

Az innovációs együttműködési szándéknyilatkozat aláírási ünnepségén Magyarországot *Magyar Levente* képviselte. A Külgazdasági és Külügyminisztérium parlamenti államtitkára a magyar–izraeli kétoldalú kapcsolatok szorosabbra fűzéséről is tárgyalt. Hangsúlyozta, hogy a politikai kapcsolatok fejlődése nyomán megérett a helyzet arra, hogy ne csak konfliktusmentes és rendezett legyen a két ország viszonya, hanem előremutató, konkrét számokban mérhető, szorosabb gazdasági és más területeket felölelő partneri kapcsolatot is fejlesszenek.

Az együttműködési szándéknyilatkozat alapján a kooperáció minden olyan területre kiterjeszthető lesz, amelyben kölcsönös érdeket látnak a felek. Ilyen például az agrárinnováció. Ezért a magyar delegáció ellátogatott a Vulkani kutatóintézetbe.

I. N.

Sokszínű zsidóság

Egy kicsi chászid szekta, ami átvenné a világ zsidóságának képviseletét

- **A chábád nevű chászid közösséghez a világ zsidóságának legfeljebb 1 százaléka tartozik. Mégis sokszor úgy tűnik, mintha ők képviselnék politikai és kulturális értelemben a zsidókat. A neológok és az ortodoxok is tartanak attól, hogy a saját képükre formálják a zsidó vallást.**
- **Ez az egyetlen központosított, a világ szinte minden országára kiterjedő zsidó vallási szervezet, amely a protestáns keresztény kisegyházakhoz hasonlóan térít és kampányol.**
- **Putyin orosz és Trump amerikai elnök környezetében is jelentős pozíciókat töltenek be a chábád vezetői, és kiváló a kapcsolatuk Netanjahu izraeli miniszterelnökkel.**
- **Magyarországon Köves Slomó rabbi vezetésével működnek, és az elmúlt években óriási állami támogatásokhoz jutottak.**

„A chábád képviselőit nagyon szereti a kamera. Messziről látszik rajtuk, hogy zsidók, érdekes egyvelegét hordják a különböző hagyományoknak. Nem vágják és fésülik a szakállukat, akárcsak a chászidok, viszont nem viselnek kaftánt és szőrmesüveget, hanem olyan zakóban és kalapban járnak, mint az ortodoxok. Mondhatni mindkét hagyományból kimazsolázták azt, ami messziről jellegzetes, de még nem tűnik túlzásnak sem” – magyarázta egy neológ, vagy -is a zsidó vallás modern felfogása iránt elkötelezett rabbi, amikor a Köves Slomó fémjelezte irányzatról kérdeztem.

A Köves Slomó rabbi vezette EMIH egy 2004-ben alakult magyarországi zsidó egyház, amely hangsúlyosan megkülönbözteti magát a Mazsihisztől, a hazai zsidó hitközségek szövetségétől. Úgy tűnik, hogy a sokkal érdekesebben kommunikáló, a közéletben jóval aktívabb és a politikai jobboldal felé nyitott EMIH egy izgalmas alternatívája a belső harcoktól fáradt, korrupciós történetekkel terhelt, mindig is a magyar baloldalt támogató és a kreatív ötletekkel szemben beoltott Síp utcai Mazsihisznek. A hazai zsidó közélet ismerői szerint bár a fenti megállapításban sok igazság is van, a helyzet korántsem ennyire egyszerű. Az EMIH ugyanis nem elsősorban a Mazsihisz ellenében jött létre, hanem egy nemzetközi hálózat részeként, amelynek a küldetése a zsidó vallási élet átalakítása az egész világon.

Sokat szerepeltek a mostani választási kampányban

Az EMIH azzal került be a sajtóba, hogy Köves Slomó támogatóként szerepelt a Fidesz egyik képviselőjelöltjének a szórólapján, illetve a rabbi megvédte a kormányt az antiszemitizmus vádjától a Soros-plakátokat ért kritikák idején. E gesztusok nyomán arról is készültek cikkek, hogy igen sok kormányzati támogatást kap az egyház, amely egész cégbirodalmat tart fenn.

Alig másfél évtized alatt egyetem, gimnázium, általános iskola, óvoda, három zsinagóga, idősotthonok és egy hamarosan megnyíló művelődési ház tartozik már hozzájuk, ezenkívül kóser vágóhídja, péksége és éttermei is vannak, és egyre több vidéki intézménye is. Holott a chábádnak legfeljebb 200-300 igazi vallásos követője van Magyarországon. Intézményeikkel ennél több embert érnek el, de azok nagy része nem él a chábád tanításai szerinti vallásos életet.

E gyors virágzás nyilvánvalóan összefügg azzal is, hogy remek kapcsolatban vannak a Fidesszel. Ám ez sem kifejezetten magyar jelenség: a Kövesék által képviselt irányzat, a chábádnak vagy lubavicsinak nevezett közösség világszerte általában a jobboldali, etnicista, illiberális körökkel jön jól ki. Ahogy szakértőnk fogalmazott, *„egyszerűen azért, mert hasonló az ideológiájuk”*.

Az EMIH karolta fel az egykor jobbikos Szegedi Csanádot is, amikor az rájött, hogy zsidó, és antiszemita politikusból jámbor izraelita lett. A chábáddal szemben kritikus rabbi szerint valójában ez nem volt nagy mutatvány, mert *„Szegedi Csanád egy ugyanolyan radikális csoport tagja most is, mint jobbikos korában, persze mások a jelképek és a címkék, de ha ezeket levesszük, akkor hasonlóan kirekesztő az ideológiájuk”*. A sommás megállapítást a chábádnál nyilván sértőnek találják, hiszen Köves Slomó rendszeresen elmondja, hogy ő minden párttal kész szövetségre lépni jó ügyek mentén, a Jobbikot kivéve, mert azt a pártot továbbra is rasszistának tartja, és a rasszizmus teljesen vállalhatatlan számára.

Zsidó kritikusai szerint Köves az idei választási kampányban hasonló szerepet kapott a Fidesztől, mint Németh Sándor, a Hit Gyülekezetének a feje: egy inkább balra húzó közösségben segítsen elfogadtatni a Fideszt, és minél többeket tántorítson el a Jobbiktól.

Azt viszont el kell fogadniuk Köves zsidó ellenfeleinek is, hogy őt és a mögötte lévő szervezetet, a chábádot tényleg nem az foglalkoztatta elsősorban, hogy a vitatott szórólapon az általuk támogatott Hollik István hány százalékot kap. Ennél sokkal univerzálisabb dolgok érdeklik őket: a világ zsidóságának megtérítése és a messiás közelgő érkezésébe vetett remény.

A chábád egy 18. század végi, fehéroroszországi chászid irányzatból pár évtized alatt a zsidó vallás leglátványosabban fejlődő ága lett, befolyását rendkívüli módon kiterjesztette. A 70-es évek óta a világ 100 országában több ezer intézményt nyitottak. Minden másik zsidó irányzatnál jobban és tudatosabban használják a médiát, komoly pénzgyűjtő kampányokat visznek, folyamatosan térítenek (persze csak zsidókat), és mindenütt kifejezetten keresik a kapcsolatot a helyi politikai vezetőkkel.

Az integrációt hirdető neológok és a teológiailag mást hirdető ortodoxok egyaránt tartanak tőlük, és attól félnek, hogy néhány évtized alatt teljesen átalakítják a zsidó vallást, de még a zsidó identitást is.

Lubavicsból indultak

A chábádot Sneur Zalman rabbi (1745–1812) alapította, aki a most Fehéroroszországhoz tartozó Liadiban született, és Lubavicsban lett karizmatikus rabbi. A mozgalomnak a chábád nevet adta (ez egy héber mozaikszó, a bölcsesség, értelem és tudás szavak első szótagjából alkotva), viszont lubavicsiaknak is nevezik őket, az alakulás helyszíne után.

A 18. század végén gyorsan terjedt lengyel, ukrán és fehérorosz területeken a zsidó vallás chászidnak nevezett irányzata, elsősorban a falusi és szegényebb zsidók között. Fontos elemei e mozgalomnak a messiásvárás felfokozottsága, az érzelmileg túlfűtött, tánccal és örömmel is kifejezett dicsőítése istennek, a csodarabbik iránti lelkesedés, a hit érzelmi és nem feltétlenül intellektuális megélése. A chászidok karizmatikus rabbik, vagy ahogy a mozgalomban nevezik, rebbék körüli csoportokat alkotnak, sosem volt központi szervezetük. Ahogy általában a zsidó vallásnak sincs egyetlen átfogó intézménye vagy feje. A chábád modern kori szervezettségével ebben is alapvető változást hozott.

Az oroszországi chábád vezetői Putyinnal

Inkább a cár, mint a császár

Már a kezdetekkor, a 18–19. század fordulóján megjelentek politikai kérdések a mozgalomban. Sneur Zalman, az alapító, kétszer is megjárta néhány hétre a cári börtönt, feltehetően ortodox zsidó rosszakarói mártották be hamis vádakkal, mert veszélyesnek érezték munkásságát, nem tetszett nekik, hogy sokan kezdték követni.

A napóleoni háborúk idején a rebbe egyértelműen kiállt a cár mellett, holott éppen a hatalmas sereggel érkező francia császár volt az, aki polgárjogot adott a zsidóknak, és ezért sok keleti városban lelkesen fogadták a zsidók a nyugati hódítót. Sneur Zalman azonban úgy vélte, hogy inkább a gettóban legyenek istenfélők a zsidók, mintsem elvilágiasodott polgárokká váljanak. Továbbá a cárt istenfélőnek, míg Napóleont ateistának tartotta, és ezért inkább a cári elnyomást vélte üdvözítőnek.

Sneur Zalman mozgalma a chászidizmuson belül is külön irányzatnak számított. Az alapító a tanait több könyvben foglalta össze, ezek közül a legfontosabb a Tánjá című. Ebben van az a gondolat is, ami miatt a legtöbbet támadják ideológiai alapon a mai napig a chábádot. Zalman ugyanis arról is értekezik, hogy a zsidók lelke anyagában más és kiválóbb természetű, mint a nem zsidók alantasabb minőségű lelke.

Évszázados iratok szó szerinti jelentését kritizálni minden egyházi irányzattal szemben méltatlan. Mégis, a Tánjá esetében rendszeresen felmerül ennek a résznek a kritikája, mert a chábád hívei között a mai napig feltűnnek a fajelméletet képviselő tagok, főleg az arab–izraeli konfliktus mentén. A chábád követői közül többen is fegyvertelen palesztinok elleni támadások elkövetőit vették védelmükbe, például azt a Baruch Goldsteint, aki 1994-ben 29 muzulmánt mészárolt le egy hebroni mecsetnél, mondván: lehetséges, hogy talán a merénylő csak életeket akart menteni tettével, mert egy mecsetből induló, zsidók elleni merényletről kaphatott információt.

Netanjahu mellett kampányoltak

A chábád első nagy politikai húzása is összefügg a palesztinkérdéssel. 1996-ban előrehozott választást tartottak Izraelben, Jichák Rabin miniszterelnök meggyilkolása miatt. Rabint egy szélsőséges izraeli lőtte le, mert arra készült, hogy békét köt a palesztinokkal, és a békéért területeket adott volna át nekik. Rabin székéért a békepolitikát folytatni kívánó Simon Peresz és az alkut elvető Benjámin Netanjahu indultak (utóbbi jelenleg is Izrael miniszterelnöke, és 1996-ban választották meg először). Nagyon kiélezett kampány volt, az izraeli társadalom fele-fele arányban volt elkötelezett a két jelölt, illetve a béketerv mellett és ellen.

Netanjahu végül kevesebb mint 30 ezer szavazattal, éppen 1 százalékponttal győzött. Izraeli politikai elemzők szerint ebben komoly szerepe lehetett annak, hogy a chábád a kampány hajrájában melléállt, a plakátjaikon ez a szlogen állt: *„Netanjahu jó a zsidóknak”*. Az üzenetük lényege az volt, hogy egyetlen négyzetmétert sem szabad átadni a palesztinoknak.

Nem volt nagyon sok követője Izraelben a chábádnak akkoriban, bár 1949 óta van egy tisztán chábád település, a mintegy 6 ezer lakosú Kfar Chabad. A chábádot 1950 és 1994 között vezető Menachem Mendel Schneerson rebbéről sokan tartották úgy a közösségben, hogy ő a messiás, híveinek egy része igazi fanatikus volt, és ez nagy erőt adott a szervezetnek, felerősítve a kampányukat. Netanjahu és a chábád viszonya azóta is kiváló.

Az 1991-es Öböl-háború idején Schneerson azt üzente izraeli híveinek, hogy ne vegyék fel a kormány által kiosztott gázmaszkokat légiriadó idején, mert Szaddám Huszein SCUD-rakétái nem fognak kárt tenni senkiben. A háború alatt 39 rakéta találta el Izraelt, és alig volt köztük olyan, ami lakott területre csapódott volna. Két ember halt csak meg közvetlenül a rakétáktól, miközben a gázálarcok helytelen használata miatt tizenketten fulladtak meg, holott a 39 rakétából egyik sem volt mérges gázzal felszerelve. Schneerson jóslata sokak előtt azt bizonyította, hogy a chábád rebbéje ismeri a jövőt.

A nagy ugrás

A lubavicsi rebbék a chászid modell szerint apáról fiúra hagyták a közösség vezetését, de a 20. század katasztrófái majdnem eltörölték a föld színéről a mozgalmat. Sneur Zalman hatodik leszármazottját az egyházakat üldöző szovjet titkosrendőrség bebörtönözte és megkínozta, majd a nácik irtották ki a közösség nagy részét. A hatodik rebbe végül kijutott az USA-ba, ahol Brooklynban alapította újjá a közösségét. 1950-ben ott is halt meg, és ekkor a veje, Menachem Schneerson lett a 7. rebbe. Ő volt az, aki teljesen átalakította a közösséget, és a kis chászid csoportból egy minden kontinensen megjelenő egyházat faragott. Mivel ő gyermektelenül halt meg, 1994 óta nem egy személy, hanem rabbik tanácsa irányítja a chábádot.

A chábád az 1960-as évek végén utcai térítésbe kezdett. Ez merőben új volt az egyébként inkább bezárkózó zsidó vallásos világban.

A célcsoport az ateista zsidók voltak, vagy azok, akik már csak felületesen tartották a vallást. Imaszíjat osztogattak nekik amerikai repülőtereken, chanukkakor hatalmas utcai menórákat állítottak – mint ezt teszik most már több mint egy évtizede Budapesten is –, és például arra biztatták a zsidókat, hogy tegyenek mezüzét a bejárati ajtajuk mellé. Az volt az üzenet lényege, hogy a könnyen átvehető formaságok is számítanak, ezzel is el lehet kezdeni a zsidó identitás vállalását, amit büszkén kell megélni, nem pedig asszimiláltan feloldódni a többségi társadalomban.

A chábád szimpatizált Izrael Államával is, miközben a legtöbb chászid irányzat inkább gyanakodva tekint rá, hiszen konzervatív teológiai szempontból nem lett volna szabad újjáalapítani az ősi zsidó államot a messiás megérkezése előtt.

A láthatósági kampányt jótékonysági akciók és tévés adománygyűjtő műsorok sora kísérte. Zsidó és nem zsidó sztárok tucatjait nyerték meg az ügynek az elmúlt évtizedekben, egy klipben például a Jóbarátok sorozat összes szereplője adományozásra buzdítja a nézőket.

Ilyen kampányokat korábban csak keresztény egyházak csináltak, de a chábád már a 70-es években is jelen volt ezekkel az akciókkal az amerikai tévécsatornákon.

1978-ban, Jimmy Carter elnöksége alatt elérték, hogy az akkor még életben lévő Menachem Schneerson születésnapja legyen hivatalosan az oktatás napja az USA-ban. E szimbolikus gesztusnak a jelentőségét akkor érthetjük meg igazán, ha tudjuk, hogy a nap alkalmából minden amerikai elnök ki szokott adni egy közleményt, amelyben általában megemlékeznek a rebbéről is. Az pedig külön sikere volt a chábádnak, hogy a héber naptár szerinti dátum az ünnepnap, vagyis nem fix napon van, és ezzel az amerikai államigazgatástól rugalmasságot követel az ünneplése.

Ronald Reagan elnöksége idején tovább erősödött a befolyásuk a politikában; a konzervatív republikánus vezetés örömmel fogadta, hogy a zsidók nem csak liberálisok lehetnek.

A küldöttek

Az igazi áttörést a chábádnak viszont a küldöttek szétszórása hozta a világban.

Mostanra több mint 4500 küldöttet (egyes fordítások szerint nevezhetjük őket apostolnak is) helyezett ki a chábád a világ országaiba, hogy közösséget szervezzenek, intézményeket alapítsanak.

Tavaly novemberben érkezett meg Ugandába a küldött, ezzel az afrikai ország lett a 100. állam a világban, ahol jelen vannak. Sok országban nem is élnek zsidók ott, ahol a küldöttek megjelennek. Az intézmények megalapítása és a kapcsolatok megteremtése a fontos a chábádnak ezekben az országokban, hiszen nincs olyan helyi közösség, amelynek hitéletét ápolhatnák. Van, ahol főleg izraeli turisták számára szerveznek rendezvényeket, például Nepálban vagy Thaiföldön.

(Folytatás a 7. oldalon)

APRÓ-HIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Festést, tapétázást, kőműves- és egyéb építőipari munkát vállalok. 06-70-216-0234.

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomtatás, névjegykészítés, diplomakötés, könyvnyomtatás a Mammut III. em. 312-es üzletben és a Balogvár u. 1. alatt. Messinger Miklós, +36-20-934-9523, rcontact@t-online.hu

Kastélyok berendezéséhez vásárolok festményeket, **ezüsttárgyakat,** étkészletet, cukordobozt, tálcát stb., Kovács Margittól kerámiákat, herendi porcelánokat, régi álló-, fali-, asztali órákat, bútorokat, márványszobrokat stb. Teljes hagyatékért első vevőként a legmagasabb árat fizetem készpénzzel. Értékbecslés díjtalan. 06-20-280-0151.

Szociális alapítvány keres adománygyűjtői munkakörbe megbízható, intelligens nyugdíjast. Telefon: 06-1-321-3497, esti órákban.

Órajavítás, faliórák felújítása garanciával. Jung Péter, VII., Garay u. 45. 06-70-505-5620, www.jungoras.hu

MAGÁNNYOMOZÁS

FELSŐFOKON!

* * *

KOBA DETEKTÍVIRODA:

06-70-647-7766,

www.kobadetektiv.hu

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu
Főszerkesztő: Kardos Péter
Olvasószerkesztő: Gábor Zsuzsa
Marketing: Szántó István
Kiadótulajdonos: Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám: 11707024-22118480
OTP SWIFT kód: (BIC) OTPVHUHB
IBAN: HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsekk: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(1)-767-8262-es számon.
Szedés, tördelés: WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák: mondAt Kft., www.mondat.hu
Felelős vezető: Nagy László
ISSSN 0133-1353

Sokszínű zsidóság

(Folytatás a 6. oldalról)

A küldötteknek az is a feladatuk, hogy politikai kapcsolatokat építsenek ki a helyi vezetéssel. A helyi vezetők általában pártállástól függetlenül nyitottak az ilyen kapcsolatokra. Jön egy felkészült rabbi, aki némi intézményi támogatásért a világ zsidóságának szövetségét ajánlja, és azt, hogy az országban lesznek zsidó intézmények, ami kulturális szempontból jól nézhet ki. Mostanra azt is elmondhatják, hogy olyan államfőkhöz tudnak kapcsolatokat kiépíteni, mint Donald Trump és Vlagyimir Putyin.

A chábád tényleges követőit 40 ezer és 200 ezer ember közé szokták tippelni. (Attól függően, hogy mekkora elkötelezettséget tekint a számoló valódi követőnek: csak a rendszeresen zsinagógába járókat számolja-e, vagy azt is, aki évente legfeljebb néhány ünnepen teszi tiszteletét valamelyik közösségükben.) Van viszont közel 4000 intézményük a világ 100 országában, ezek többsége zsinagóga és iskola.

Még a legtágabb értelemben vett számolás szerint is csak a világ zsidóságának egészen kis töredéke számít a chábád követőjének, hiszen körülbelül 16 millió zsidó él összesen. Mégis sok helyen, főleg ahol nagyon kicsi a helyi zsidó közösség, egyre inkább a chábáddal azonosítják a zsidóságot, mert ők láthatóak, ők vannak jelen a sajtóban, és ők építenek ki politikai kapcsolatokat. Még az USA-ban is, ahol majdnem 6 millió zsidó él, ha a tévében vallásos zsidókról van szó, akkor sokszor ők tűnnek fel.

A Kreml és a Fehér Ház közelében

A 21. század elején a legjelentősebb politikai tettük Oroszország meghódítása volt. A Szovjetunió felbomlása után az oroszországi zsidó szervezetek a Jelcin-korszak zsidó oligarcháihoz, elsősorban Vlagyimir Guzinszkijhoz kötődtek.

Amikor Putyin 2000-ben hatalomra került, leszámolt ezekkel az oligarchákkal, Guzniszkijt például lecsukták, majd emigrációra kényszerítették. Ekkor talált egymásra Putyin és a chábád. Az elnöknek jól jött a legitimáció egy baráti zsidó szervezettől, hogy elejét vegye azoknak a vádaknak, miszerint antiszemita volna, mivel Guzinszkij mellett Hodorkovszkij és Berezovszkij, a két másik megbuktatott nagyhatalmú oligarcha is zsidó volt. A chábád pedig szívesen élt a lehetőséggel.

Így lett Oroszország főrabbija Berl Lazar, aki egyben az oroszországi chábád vezetője is. Berl Lazar olaszországi küldöttek leszármazottja, és rokona annak az Oberlander Báruch rabbinak, aki a rendszerváltáskor az első magyarországi küldött volt, és aki Köves Slomó karrierjét is egyengette. (Oberlander a felesége családján keresztül került rokonságba Berl Lazarral.)

Sok anekdota szól arról, hogy mennyire elkötelezett Berl Lazar Putyin iránt. Például amikor 2013-ban egy szovjet katonai emlékműnél tették közösen tiszteletüket, Lazar repülőgépe pont a szombat beállta előtt pár perccel érkezett csak vissza Moszkvába, és így Lazar kénytelen volt hazáig gyalogolni, hiszen vallásos zsidóként már nem szállhatott autóba. Nyolc órát sétált, mire megtette a 30 kilométert a reptértől. A történetet a rabbi környezetéből azzal a magyarázattal osztották meg a sajtóval, hogy ebből is látszik, milyen fontos volt Lazarnak, hogy részt vehessen egy közös programon Putyinnal. Lazar fia a Krím orosz megszállása után átköltözött a félszigetre, hogy ott szervezze meg a közösséget.

Az orosz chábádnak is vannak oligarcha támogatói, a legfontosabb közülük Roman Abramovics, aki a Chelsea focicsapat tulajdonosaként lett ismert Nyugaton. Ő 5 millió dollárt adományozott a szervezetnek egy moszkvai múzeum és kulturális központ létrehozására.

A chábád régóta lobbizik orosz érdekekért Washingtonban, az Obama-kormánynál bizonyos kereskedelmi korlátozások feloldásáért küzdöttek például. A Trump családdal már évekkel azelőtt fontos kapcsolatokat építettek ki, hogy Donald Trumpból elnök lett volna. A chábádhoz kötődő üzletemberek közvetítettek például, amikor Trump egy bő évtizede oroszországi ingatlanfejlesztésben gondolkodott, és akkor is feltűnt közülük néhány, amikor Trump orosz üzletembereknek adott el az USA-ban ingatlanokat. Amerikában több cikk is megjelent az utóbbi évben, ami azt találgatja, mekkora szerepe lehetett a chábádnak Trump és az oroszok kapcsolatában. A chábád mindig is tagadta ezeket a feltételezéseket.

Különösen erős Jared Kushnernek, az elnök vejének és egyben tanácsadójának a kapcsolata a chábáddal. Kushner egyetemistaként a Harvardon működő chábád közösség tagja volt. Három nappal Donald Trump beiktatása előtt feleségével, Ivanka Trumppal a modern chábád megalapítójának sírjánál imádkoztak a sikeres elnökségért, Schneerson rebbétől kérve áldást Trump munkásságára.

Itthon gyorsan építkeztek

Oberlander Báruch volt az a küldött, aki elsőként jött Budapestre, megszervezni az itteni chábádot. Kezdetben együttműködött a Mazsihisszel, és kifejezetten jó benyomást tett a magyarországi zsidó közélet legtöbb szereplőjére. Oberlander választotta ki Köves Slomót, ő szerzett neki külföldi ösztöndíjakat.

2003-ban nagy feltűnést keltett Köves Slomó budapesti rabbivá avatása, az eseményt azzal hirdették, hogy ő az első ortodox rabbi, akit a holokauszt óta Magyarországon avatnak. (Ezt az állítást erősen vitatják a magyarországi ortodoxok közül néhányan.) Avatásán megjelent többek között Mádl Ferenc akkori államfő és Demszky Gábor akkori főpolgármester is. A következő évben megalakult az EMIH. 2009-ben a chábád meghívására Budapestre látogatott Elie Wiesel Nobel-díjas író, aki a holokauszt óta nem tette be a lábát Magyarországra.

Az EMIH és a Fidesz kezdettől természetes szövetségesnek számítottak. Ideológiailag a chábád egyébként is a politikai jobboldalhoz kötődik, a lengyel kormánnyal is kiváló a viszonyuk, ráadásul a magyar baloldalhoz bekötött Mazsihisz alternatívájaként eleve jól jött a Fidesznek egy új zsidó egyház.

2010 óta látványosan erősödnek a pozícióik. Beleszóláshoz jutottak az addig csak a Mazsihisz által felügyelt kárpótlási szervezetek irányításába, és ingatlanokat, vállalkozási támogatásokat kaptak nagy számban.

Köves Slomó a Magyar Narancsnak adott tavaly májusi interjújában összeesküvés-elméletnek nevezte azt, hogy egyháza sajtót vásárolna, vagy hogy a chábád különleges státuszt élvezne akár Trump, akár Putyin elnök közelében. A chábád lényegét így foglalta össze: *„Elsősorban egy több ezer műből álló irodalmat magának tudó, 250 éves vallásfilozófiai iskola, amely a létezésről, Istenről, az emberi psziché működéséről, vallási értékekről tesz időtálló állításokat. És igen, egy értékközösség, amelynek azonban nincs tagsága, nincs központi vezérlése. Akik minket támogatnak, azok sok más nemes cél mellett is kiállnak.”*

Magyari Péter / 444.hu

IMAIDŐK

Templomok	Péntek este Júl. 20.	Szombat reggel Júl. 21.	Péntek este Júl. 27.	Szombat reggel Júl. 28.
Dohány	18.00	9.30	18.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.30	10.00	18.30	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	18.30	9.30	18.30	9.30
Thököly út 83.	18.30	9.00	18.30	9.00
Hunyadi tér 3.	19.00	9.00	19.00	9.00
Bethlen tér 2.	19.15	9.30	19.15	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	19.00	8.00	19.00	8.00
Scheiber S. u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	20.25	8.00	20.25	8.00
Alma u. 2.	18.00	9.00	18.00	9.00
Kórház (Amerikai u. 53.)	17.30	7.30	17.30	7.30
Páva u. 39.	19.00	9.30	19.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	18.00	9.00	18.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.30	9.00	18.30	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	20.25	9.00	20.25	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		9.30		9.30
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	18.00		18.00	
Vidéken				
Vác (Eötvös u. 3.)	18.00		18.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	19.00	8.00	19.00	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	20.15	8.00	20.00	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	18.00	8.00	18.00	8.00
Pécs (Fürdő u. 1.)	18.30	8.30	18.30	8.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	18.00		18.00	
Szombathely	18.00		18.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	18.00		18.00	
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	18.00		18.00	
Siófok (Széchenyi út 4.)	19.00		19.00	

A zuglói körzet pénteki (18.00) és szombati (9.30) istentiszteleteit továbbra is a Scheiber-iskolában tartja (XIV. ker., Laky Adolf utca).

NAPTÁR

Július 20. péntek	Év 8.	Gyertyagyújtás: 8.15
Július 21. szombat	Év 9.	Szombat kimenetele: 9.29 Este: ÉCHÁ
Július 22. vasárnap	Év 10.	Tisá beáv böjt
Július 27. péntek	Év 15.	Gyertyagyújtás: 8.07
Július 28. szombat	Év 16.	Szombat kimenetele: 9.19

Gyógyszertámogatási információk

Továbbra is igényelhető esetenkénti gyógyszertámogatás szociálisan rászoruló zsidó betegek részére, de az eddigi tapasztalatok alapján az alábbiakat is kérjük figyelembe venni:

1. Az igénylésben csakis az újonnan szükségessé vált gyógyszerek szerepeljenek, tehát kérjük mellőzni a korábban is szedett gyógyszereket.
2. Az új gyógyszereknél kérjük tisztázni, hogy részesülnek-e, és ha igen, milyen összegben az Országos Egészségügyi Pénztár támogatásában, vagy a betegre hárul-e a teljes finanszírozás.
3. Minthogy többször felmerültek ilyen irányú kérdések, tájékoztatásul közöljük, hogy nincs rögzített felső értékhatára a gyógyszertámogatásoknak, az eddigi gyakorlatban pedig 50.000 Ft volt az egy igénylésre nyújtott legnagyobb támogatás.

Egyébként igényelni továbbra is levélben, egy adatlap kiállításával lehet, mellékelve hozzá orvosi igazolást a gyógyszer szükségességéről.

Részletesebb tájékoztatás és adatlap levélben vagy telefonon kérhető. Levélcím: Vértes István, 1072 Bp., Dob u. 38. Telefon: 06-1-321-3497 (esti órákban).

Már 92 éve dobog az az MTK-s szív

92 évvel ezelőtt nagy öröm érte Jánosházán Braunékat, Braun Adolfot és feleségét, Weisz Ilonát: megszületett első gyermekük, Miksa. Boldogok voltak. A kereskedéssel foglalkozó családfő biztosította a megélhetésüket. Bátran tervezték a jövőt. 1929-ben világra jött Miksa kishúga, Klára, majd két évre rá Edit.

Miksa kijárta az elemit, majd 1940-ben Zsankó József szabómester inasa, 1943-ban segédje lett. Szorgalmas volt, szerette a mesterségét, érezte magában az erőt, hogy még abban az esztendőben fölmenjen Budapestre szerencsét próbálni. Az akkori szokások szerint megkereste földijét, akinek akkor már saját szabósága volt a fővárosban.

Még alig száradt meg a tinta a segédlevelén, még alig készített egykét szép munkát, amikor 1944-ben behívták Jászberénybe munkaszolgálatra. 18 éves volt, tele erővel, lelkesedéssel, de rövidesen szembe kellett néznie a magyar valósággal, a zsidó sorssal.

A háború – különböző életveszélyes megpróbáltatásokkal – a felső-ausztriai Günskirchenig sodorta. Itt szabadították fel az amerikai csapatok. Átadták a magyar munkaszolgálatosokat a szovjeteknek, akik némi málenkij robot után visszaszolgáltatták őket a magyar hatóságoknak.

Braun Miksa hazatért Jánosházára, de a házukat üresen találta. Édesanyját és a húgait Auschwitz lángja emésztette el, édesapja Bozsokon belehalt a rabmunkába, mindössze 45 éves volt.

Nem volt mit tenni, visszament Budapestre, és újból belevetette magát a munkába. Később már társasága is volt. A barátai kicsábították egy Fradi–MTK-meccsre, és örökre megszerettették vele a kék-fehéreket. Ettől kezdve élete összefonódott a csapattal, majd amikor romjaiból újjáépült a Hungária körúti pálya, elmaradhatatlan látogatója lett a stadionnak.

Kialakult baráti kör vette körül – az ember már csak így érzi jól magát a helyén. Különösen szerette Kovácsi Miklóst, a „Mityut" (akinek fiatalon elhunyt fia a Vitray-féle Telesport legendás rendezője volt). Vagy említhetném Hevesi Sándort, a Chevra elnökét.

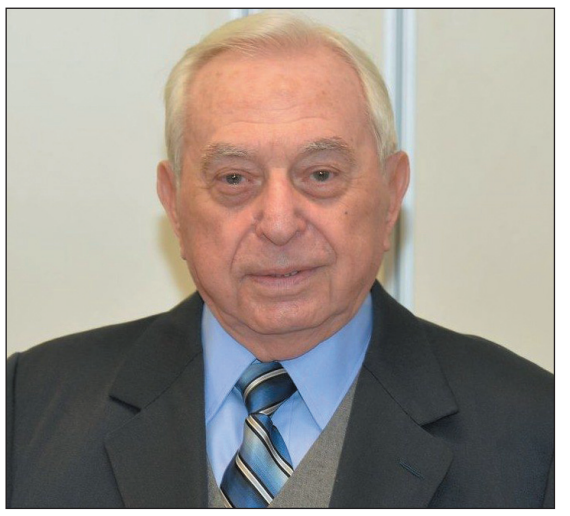

És persze rátalált egy másik nagy szerelem is: 1948-ban megnősült, és szeretett felesége haláláig, 55 évig nagy boldogságban, egyetértésben éltek. És jómódban, mert Miki bácsi – most már nevezzük így Braun Miksát – szorgalmas volt a munkában és a vállalkozásaiban, üzletet, műhelyt irányított a Népszínház utca 32.-ben, a 23.-ban, majd a Csanády utca 8.-ban.

Ez utóbbit már nagyon sokan ismerték jó minőségű, divatos áruválasztékáról. 1951-ben megszületett egyetlen gyermekük, Edit, aki hosszú ideje New Yorkban él, és unokával meg egy 18 éves fiú és egy 21 éves lány dédunokával ajándékozta meg szüleit. A dédunokák már nem beszélnek magyarul, csak a tudatukban élnek a Szent István parki dédszülők.

De térjünk vissza az MTK-hoz, a kék-fehérekhez. Az elmúlt mintegy háromnegyed évszázad alatt a csapat sok örömet – és olykor bánatot is – szerzett Miki bácsinak. És sok nagyszerű labdarúgó és edző barátságát. Sorolhatnánk a trénereket Bukovitól Verebesen, Bicskein át Garamiig. A játékosokat Bossányitól Hidegkútin és az imádott Sándor Csikaron át Lantos Miskáig. Borsó Janitól, Kiss Tibitől, Becsei Józsitól Szuromi Tónin át Dunai Lajosig. Nagy kedvence volt Miki bácsinak Bognár Gyuri, Illés Béla, Halmai Gabi és a maiak közül Torghelle Sanyi vagy a nagyszerű, csupa szív Kanta Józsi. De kiemelt kedvence nincs. Azt mondja, nála aki kék-fehér mezbe bújik, az már benn van a pikszisben. Most újabb bajnokság megünneplésére készül. Az MTK nagy fölénnyel megnyerte a másodosztályt, az NB II-t. Volt már ilyen, de ez fél öröm. Az igazi az első osztály, az NB I.

Vele együtt sok szurkoló várja az igazi sikereket. És az MTK Baráti Köre, amit a nyolcvanas években a labdarúgó-szakosztály akkori vezetője, a nemrég elhunyt Demján Sándor kezdeményezésére – többek között – ő hozott létre, és a legendás intéző, Bakos „Blumi" javaslatára ő lett a vezetője, és amely baráti kör – köszöni szépen – ma is működik, és segíti a csapatot, az egyesületet a sikeres szereplésben. (Csak zárójelben szeretném megjegyezni, hogy bár az MTK alapításától fogva egy nyílt, liberális, polgári klub volt, a baráti kört mindig zsidó szurkolók vezették.) Amikor Braun Miksa átadta a váltóbotot Harkányi Jenőnek, a színész Harkányi Endre bátyjának – legyen áldott az emléke –, Ajtai Péter neves ökölvívóbíró, a Ring Kávéház és Étterem tulajdonosa javasolta, hogy Braun Miksát válasszák meg a baráti kör örökös elnökének.

Ezen titulusával ül le ma is az új Hidegkuti Nándor Stadion lelátójára. Persze csak akkor, ha érte jön az MTK egykori kiváló kapusa, az MLSZ volt vezető tisztségviselője, Brünyi Béla, mert hiába, 92 év az 92 év, nyomasztó súly az ember vállán és lábán, még ha a szíve hajtja is.

Molát Ferenc

SPÁNN GÁBOR

Elöl ül a masiniszta

Az utóbbi időben az újságírás szakzsargonjába bekerült egy szép magyar kifejezés: fake news (a hazánkba emigrált pirézek kedvéért ez az „álhír" angol megnevezése).

Az igazi hírt az álhírtől szerintem csak az különbözteti meg, hogy az igazi hír megjelenését követő napon egy hivatalos személy azonnal cáfol, míg az álhír vagy bekövetkezik, vagy nem. Ezt a kis kiképzést csak azért vezettem elő, mert a minap, beletekintve az egyik internetes hírportálba, kis híján lefejeltem a képernyőt. Azt olvastam ugyanis, hogy az egyik papíralapú bulvárlap megírta: a Dalia nevű expresszvonat, amely Budapest és Nyíregyháza között közlekedik, megállt egyszer csak a semmi közepén, mert a vezető munkaideje lejárt, ő váltást kért, otthagyta a vonatot, és az utasok addig ücsörögtek, míg nem érkezett egy új mozdonyvezető.

Szóltam is a feleségemnek, hogy ezentúl csak olyan vonatra szálljunk vidékre menet, ahol az utasok között akad olyan, akinek a jogosítványa érvényes mozdonyra is.

Néhány nap múlva megérkezett természetesen a pontosan közlekedő és tiszta vonatairól elhíresült MÁV közleménye is. Ebben az állt, hogy a Dalia IC műszaki hiba miatt eleve késve indult, menet közben felsővezeték-hiba is akadt, és ezért járt le a megérkezés előtt a mozdonyvezető szolgálati ideje. Nagyút állomáson megállt, kérte a váltást, amely egy másik járattal meg is érkezett, és emiatt az utasoknak 22 percet kellett várakozni. A mozdonyvezető nem hagyta el a vonatot az új helyettes érkezéséig.

Nos, hogy ebből melyik az igazi hír és melyik a fake news, annak eldöntését rábízom a nyájas olvasóra.

Bármelyik igaz, én viszont okosabb lettem valamivel: most már megértem, hogy a szerencsétlen Róbert névvel megvert transzvesztita barnamedve miért tett meg gyalog Magyarországon több mint 230 kilométert. Hogy ezt az egész, már idejétmúlt hírt miért vettem elő, annak egy művészeti emlék az oka. Hiszen az én korosztályomnak már mindenről a múlt jut eszébe, mint a kis Mórickának más egyéb…

Az 1960-as években, az ún. „átkosban", bármilyen meglepő lesz az olvasóknak, egy verses este meghirdetésével meg lehetett tölteni egy színházat. Létezett az Irodalmi Színpad, az Egyetemi Színpad, melyekben magam is sűrűn megfordultam, és élményekkel gazdagon térhettem haza. Hozzátartozik ehhez, hogy abban a korban Ady, Kosztolányi, József Attila és Radnóti verseit olyanok tették közkincscsé, mint Ascher Oszkár, Keres Emil, Horváth Ferenc vagy Mensáros László.

Hogy igaz-e a színházi legenda, nem tudom, de e korszakos művészek közül Ascher Oszkárról terjengett annak idején egy aranyos történet.

Ascher zsidó ember volt, megjárta a holokauszt poklát, majd túlélve munkaszolgálatot, lágereket, a felszabadulás után több, ma már Kossuth-díjas művészt tanított szépen dikcionálni, verset szavalni a Színművészeti Főiskolán.

Ő maga is versrajongó volt, és több önálló estje százas szériákban telt házzal futott. Annak idején a proletárdiktatúra kötelezővé tette a fővárosi színházaknak az ún. tájolást. Ez azt jelentette, hogy egy-egy előadásukkal fel kellett keresniük isten háta mögötti falvakat, ahol ha volt, a művelődési házban, ahol ez hiányzott, ott a kocsma esküvőkre fenntartott termében adták elő pesti repertoárjukat. Ilyen volt Ascher szavalóestje is. Öt színésztársával hivatalos volt egy kis községbe József Attila-estet tartani. Szép gázsit ígértek azzal, hogy a helyi téesz állja a művészek honoráriumát. Megérkezésük után az öltözőnek kinevezett borosraktárba kezét tördelve ment be a helyi téesz elnöke, és a truppvezetőnek kinevezett Ascherrel félve közölte: nem tudja a beígért gázsit, csak annak felét kifizetni. Ascher megnyugtatta, hogy ennek ellenére maradnak, és meglesz az előadás. Mikor ő került sorra, kiment a függöny elé, meghajolt a félig szundikáló, megfáradt közönség előtt, és bekonferálta önmagát.

József Attila: Mama. Részlet...

Herzl Tivadar örökül hagyta nekünk....

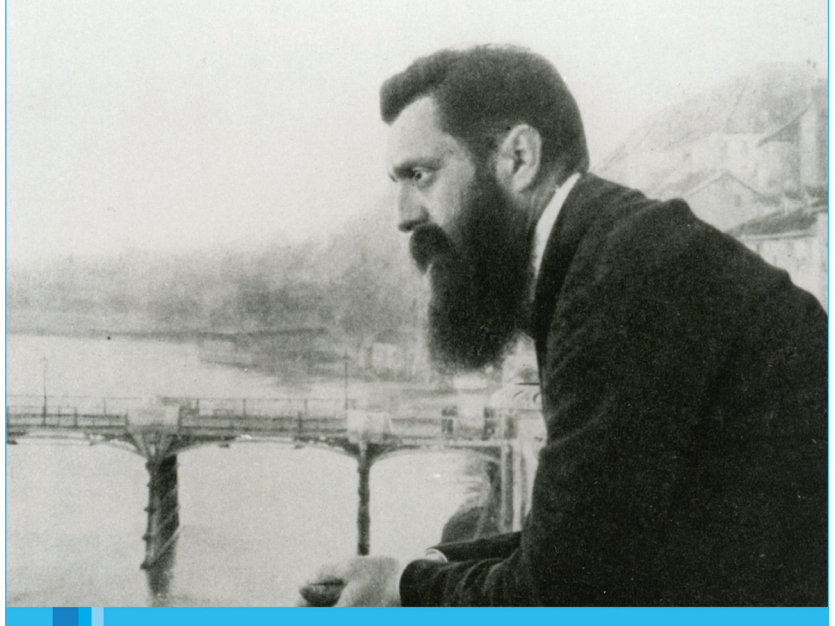

Biztosítani akarjuk a zsidó nép és Izrael Állam létének folytonosságát.

Az Ön öröksége is hozzájárulhat e célhoz.

Keren Hayesod - United Israel Appeal,

a szervezet, amely Izrael részére gyűjt adományt.

KEREN HAYESOD קרן היסוד UNITED ISRAEL APPEAL

Tőlünk megtudhatja hogyan

E-mail: legacy@kh-uia.org.il

Telefax: +972-4-6263636

Mobil: +36-30-7154136

…és ideje van a nevetésnek

– Hé, uram, nem látott erre egy rendőrjárőrt?

– Nem, nem láttam.

– Akkor minden rendben, ide a pénztárcáját és a mobilját!

* * *

– Uram, dobjon már meg pár százassal, metróval akarok menni.

– Sajnos nincs apróm, csak ötezresem.

– Nem baj, az is jó, akkor majd taxival megyek.

* * *

Meghalt Obama. De tíz év múlva már unatkozik, és megkéri az Istent, engedje el őt a Földre megnézni, hogyan van most az országa, az USA.

Engedélyt kap.

New York. Bemegy egy bárba, rendel egy sört és kérdezi a pultost, hogy van az ő országa, hogy fejlődik, mik a problémák.

A pultos csodálkozva:

– Milyen problémák lehetnek? Hiszen mi egy hatalmas ország vagyunk, körülöttünk minden a miénk.

– Hogyhogy a miénk? És Irak, Afganisztán?

– Már minden a miénk!

– És Európa, Afrika, a Közel-Kelet?

A pultos elővesz egy földgömböt, és büszkén megpörgeti:

– Hiszen mondom, mi világhatalom vagyunk, az egész világ a miénk!

– Hát, köszönöm, barátom! Menynyit fizetek?

– Egy rubel és húsz kopejka...

Szakadások

ÖNINTERJÚ

– Hírek szivárognak arról, hogy zajlik az élet a Síp utcában, szakadások vannak!

– Nem tudom, mit ért szakadások alatt, hiszen a közgyűlés megszavazta, hogy a BZSH–Mazsihisz válása elmarad!

– És a BZSH?

– Ja, az bizony kettészakadt!

– És a Rabbiság?

– Ja, az is!

– És mit szól rabbi úr a rektorváltáshoz?

– Ott voltam a búcsúztatón, és tanúsíthatom, nagyon megható volt!

– És hány rabbi volt ott?

– Na várjunk csak! A két oktatón és a felkérten kívül egyetlenegy, aki csupán tiszteletét akarta kifejezni volt Mesterének.

– Tehát 4-en a 12-ből?

– Igen! Kicsit furcsa volt!

– Mi?

– Hogy rabbik, akik az új rektor mellett fognak dolgozni, nem jöttek el!

– Hogyhogy?

– Életszerű! Ők majd az új rektor beiktatásán lesznek jelen, bár valamennyien az eddigi rektor tanítványai voltak!

– De ők a szakadás melyik csoportjához tartoznak?

– Ők nem a rabbi rektort előnyben részesítők csoportjában vannak.

– Mi tetszett egyáltalán, ha tetszett valami?

– A gyors ügyintézés! Az egyik előadó hölgy, aki vagy negyedszázada van vezető beosztásban, majd húsz percig sorolta a búcsúzó rektor érdemeit, miközben odasúgtam szomszédomnak: na, ez sem a jövőjét építi…

– És mi volt a gyors ügyintézés?

– Beszéde után egy virágcsokorral búcsúztak el tőle.

Kardos Péter